

EASO gyakorlati útmutató: Kizárás

EASO gyakorlati útmutatók sorozat

2017. január

***A Europe Direct szolgáltatás segít választ találni
az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire.***

Ingyenesen hívható telefonszám (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Egyes mobiltelefon-szolgáltatók nem engednek hozzáférést a 00 800-as telefonszámokhoz, illetve kiszámlázzák ezeket a hívásokat.

Az Európai Unióval kapcsolatban bővebb tájékoztatást az interneten talál (<http://europa.eu>).

Print ISBN 978-92-9494-671-3 doi:10.2847/339331 BZ-06-16-228-HU-C
PDF ISBN 978-92-9494-631-7 doi:10.2847/796536 BZ-06-16-228-HU-N

© Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal, 2017

Sem az EASO, sem más, a nevében eljáró személy nem tehető felelőssé az itt szereplő információk esetleges felhasználásáért.

European Asylum Support Office

EASO gyakorlati útmutató: Kizárás

EASO gyakorlati útmutatók sorozat

2017. január

SUPPORT IS OUR MISSION

Bevezetés a kizárásról szóló gyakorlati útmutatóhoz

Miért készült ez a gyakorlati útmutató? Az EASO „Kizárás” című gyakorlati útmutatója arra szolgál, hogy gyakorlati eszközként segítse az Európai Unióban és azon kívül dolgozó, vizsgálatot végző tisztviselők napi munkáját.

A gyakorlati útmutató célja az esetleges kizárási okok felderítésének és vizsgálatának támogatása.

Az útmutató a vonatkozó jogi követelményeknek megfelelően épül fel, ugyanakkor gyakorlati megközelítést javasol azáltal, hogy a közös európai menekültügyi rendszer (KEMR) normáit a napi munkához szánt iránymutatásba ülteti át.

Mire terjed ki ez a gyakorlati útmutató? Ez az útmutató a kvalifikációs irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében (amelynek jogalapja az 1951. évi Genfi Egyezmény 1. cikkének F. pontja), valamint a kvalifikációs irányelv 17. cikkében foglalt rendelkezésekre, azaz a kizárási okokat abban az esetben szabályozó rendelkezésekre összpontosít, ha a kérelmező nem „érdemel” nemzetközi védelmet.

Nem vonatkozik az útmutató arra az esetre, ha a kvalifikációs irányelv 12. cikkének (1) bekezdése (amelynek jogalapja az 1951. évi Genfi Egyezmény 1. cikkének D. és E. pontja) szerinti kizárási okok állnak fenn a kérelmező esetében, azaz amennyiben a kérelmező már védelemben részesült, ezért nem szorul menekültstátuszra.

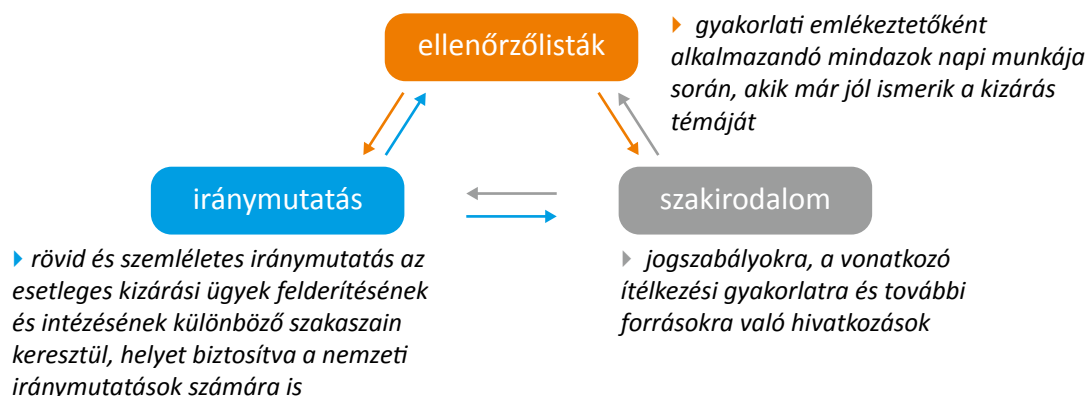
Az e gyakorlati útmutatóban tárgyalt fogalmak többsége nemzeti vagy nemzetközi büntetőjogi fogalom, valamint nemzetközi humanitárius jogi fogalom. Hangsúlyozandó azonban, hogy a kizárás intézménye menedékjogi intézmény, amely lényegét és célkitűzéseit tekintve eltérő, ezért ebben a tekintetben külön megfontolások alkalmazandók.

Kinek ajánlott használni ezt a gyakorlati útmutatót? Ez az útmutató elsősorban az eljáró nemzeti hatóságoknak szól. Az útmutató általában a „vizsgálatot végző tisztviselőkre” hivatkozik. Célcsoportját ezért a meghallgatást végző személyek és döntéshozók képezik, de hasznos eszköz lehet első kapcsolatfelvételkor eljáró tisztviselők számára is, továbbá bárki más számára, aki érintett lehet kizárási ügyek felderítésében és/vagy intézésében.

A gyakorlati útmutató azon vizsgálatot végző tisztviselők igényei szerint készült, akik újonnan találkoznak a kizárás témájával: számukra az eszköz elsősorban figyelemfelkeltő értékkel bír; továbbá a több éves tapasztalattal rendelkezőknek is szól – azaz többek között a kizárási ügyek vizsgálatára szakosodott tisztviselőknek –, akik számára gyakorlati emlékeztetőként szolgálhat.

Hogyan kell használni ezt a gyakorlati útmutatót? A gyakorlati útmutató felépítése háromszintű, amelyek a felhasználói igényektől függően külön-külön vagy egymáshoz kapcsolódóan is használhatók. Ezek a szintek útmutatással szolgálnak a felhasználók számára az esetleges kizárási ügyek felderítésétől kezdve az írásbeli határozatig és az esetleges utánkövetésig.

A gyakorlati útmutató szintjeinek használata:

Ez a gyakorlati útmutató – a strukturált iránymutatáson felül – önértékelési eszköznek is tekinthető és/vagy minőség-ellenőrzési eszközként is használható.

Hogyan készült ez a gyakorlati útmutató? Az útmutatót az EU+ országok szakértői hozták létre az EASO segítségével, valamint az ENSZ menekültügyi főbiztosának értékes hozzájárulásával. Az útmutató tartalmát a véglegesítése előtt valamennyi EU+ országgal egyeztetették.

Hogyan kapcsolódik ez a gyakorlati útmutató az EASO többi segédanyagához? Az EASO feladata, hogy többek között közös képzéssel, közös minőségüggyel és a származási országra vonatkozó közös információkkal támogassa a tagállamokat. Az EASO valamennyi segédanyagához hasonlóan a kizárásról szóló gyakorlati útmutató is a KEMR közös normáin alapul. Az útmutató ugyanebbe a keretbe illeszkedik, és azt az egyéb, rendelkezésre álló EASO-segédanyagok kiegészítésének kell tekinteni. Elsődleges szempont volt, hogy az útmutató összhangban legyen az említett segédanyagokkal, különösen az EASO kizárási tárgyú, szorosan kapcsolódó képzési moduljával. Az EASO „A kizárás igazságügyi vizsgálata: a (2011/95/EU) kvalifikációs irányelv 12. és 17. cikke” című útmutatója szintén értékes forrás volt a kidolgozás során.

Ennek a gyakorlati útmutatónak a kidolgozása az EASO minőségügyi mátrix keretében történt. Az útmutató más, rendelkezésre álló gyakorlati eszközökkel – különösen az „EASO gyakorlati útmutató: Személyes meghallgatás” és az „EASO gyakorlati útmutató: Bizonyítékok értékelése” című dokumentummal – összefüggésben tanulmányozandó.

Hogyan kapcsolódik ez a gyakorlati útmutató a nemzeti jogszabályokhoz és gyakorlathoz? Ez az útmutató a nem kötelező erejű konvergencia eszköze, amely tükrözi a közös előírásokat, ugyanakkor helyet biztosít a nemzeti szintű eltérések számára is a jogszabályok, az iránymutatások és a gyakorlat tekintetében.

Az egyes nemzeti hatóságok a gyakorlati útmutatóban kijelölt helyeken megadhatják a vonatkozó jogszabályaikat és iránymutatásaikat, hogy a vizsgálatot végző tisztviselők egy forrásból kapjanak teljes körű eligazítást a kizáró okokkal kapcsolatban.

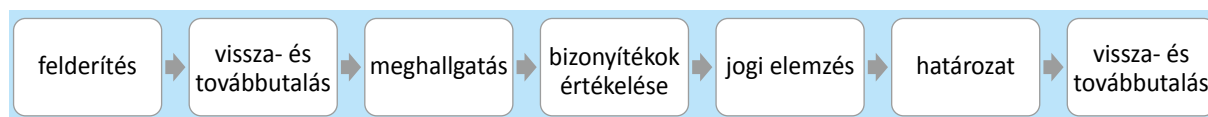
Tartalomjegyzék

IRÁNYMUTATÁS	7
1. Mit jelent a kizárás?	8
2. Esetleges kizárási ügyek felderítése	10
3. Vissza- és továbbutalás, eljárási garanciák	12
4. A kizárás vizsgálatára irányuló meghallgatás	13
4.1. Felkészülés	13
4.2. A meghallgatás lefolytatása	16
5. Bizonyítékok értékelése	19
6. Jogi elemzés	21
6.1. A kizárással sújtandó cselekmények minősítése	21
6.2. Egyéni felelősség	29
7. A határozat kizáráshoz kapcsolódó elemeinek szövegezése	36
8. Nyomozási és/vagy büntetőeljárás szakaszba utalás	37
ELLENŐRZŐLISTÁK.....	39
HIVATKOZÁSOK	47

EASO gyakorlati útmutató: Kizárás IRÁNYMUTATÁS

1. Mit jelent a kizárás? [ellenőrzőlista]

Ez a gyakorlati útmutató csak a kvalifikációs irányelv 12. cikkének (2) bekezdése (amelynek jogalapja az 1951. évi Genfi Egyezmény 1. cikkének F. pontja), valamint a kvalifikációs irányelv 17. cikke szerinti kizáró okokra vonatkozik.

Az alábbiakban néhány kulcsfontosságú szempont található a vizsgálatot végző tisztviselőnek a kizárás témakörével való megismertetéséhez:

A kizárási záradékok alkalmazása kötelező [ellenőrzőlista]

Ha nyomós okok vannak annak feltételezésére, hogy a kérelmező olyan cselekményeket követett el, amelyek a kizárási záradékok hatálya alá tartoznak, ez utóbbiak alkalmazása kötelező.

A kvalifikációs irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében (amelynek jogalapja az 1951. évi Genfi Egyezmény 1. cikkének F. pontja), valamint a kvalifikációs irányelv 17. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezések hatálya alá tartozó cselekmények tekintetében a kizárás alkalmazása kötelező. A kizárási záradékok kötelező jellege alóli egyetlen kivételt a kvalifikációs irányelv 17. cikkének (3) bekezdése képezi (kiegészítő védelemből való kizárás súlyos bűncselekménynek nem minősülő egyéb bűncselekmények alapján, amennyiben bizonyos feltételek teljesülnek).

A kizárás célja, hogy megmaradjon a menedékjog intézményének integritása [ellenőrzőlista]

A kizárás azokra alkalmazandó, akik üldözéstől való megalapozott félelem vagy súlyos sérelem tényleges kockázata miatt egyébként jogosultak lennének nemzetközi védelemre. A kizárás a menedékjog intézményének integritása szempontjából szükséges védintézkedésnek minősül.

A kizárásnak két fontos oka van:

nemzetközi védelmet nem érdemlő személyek

1. Bizonyos cselekmények olyan súlyosak, hogy az azokért felelőssé tehető kérelmezők nem érdemelnek nemzetközi védelmet.

a súlyos bűncselekményekért való felelősségre vonást kikerülő személyek

2. A nemzetközi védelem keretrendszere nem lehet olyan védelmi forma, amely lehetővé teszi a bűncselekmények elkövetői számára a felelősségre vonás elkerülését.

Tekintettel az egyén szempontjából súlyos lehetséges következményekre, a kizárási záradékok alkalmazását mindig megszorító jelleggel és fokozott körültekintéssel kell figyelembe venni.

□ Kizáró okok [ellenőrzőlista]

Kizárás abban az esetben alkalmazandó, ha **nyomós okok indokolják annak feltételezését**, hogy a kérelmezőt egyéni felelősség terheli kizárással sújtandó cselekményekért (illetve kiegészítő védelem esetén akkor, ha a kérelmező veszélyt jelent a tagállam társadalmára vagy biztonságára). A kizárás csak az alábbi kizáró okok tekintetében lehet indokolt:

Kizáró okok	
menekült jogállás	<ul style="list-style-type: none"> béke elleni bűncselekmények, háborús és emberiség elleni bűncselekmények
	<ul style="list-style-type: none"> a menedéket nyújtó ország területén kívül, a menekültként történő befogadást megelőzően elkövetett súlyos, nem politikai bűncselekmények
	<ul style="list-style-type: none"> az Egyesült Nemzetek elveibe és céljaiba ütköző cselekmények
kiegészítő védelem	<ul style="list-style-type: none"> béke elleni bűncselekmények, háborús és emberiség elleni bűncselekmények
	<ul style="list-style-type: none"> súlyos bűncselekmények
	<ul style="list-style-type: none"> az Egyesült Nemzetek elveibe és céljaiba ütköző cselekmények a kérelmező veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam társadalmára vagy biztonságára egyéb bűncselekmények (bizonyos körülmények között)

A menekült jogállást, valamint a kiegészítő védelmet kizáró okok hasonlóak, a Genfi Egyezmény 1. cikke F. pontjának rendelkezésein alapulnak; megjegyzendő azonban, hogy nem teljesen azonosak. A kvalifikációs irányelv 17. cikkének (1) bekezdése mellőzi a súlyos bűncselekmények egyes követelményeit (a kvalifikációs irányelv 17. cikke (1) bekezdésének b) pontja), a kiegészítő védelem esetén pedig további kizáró okokat vezet be (a kvalifikációs irányelv 17. cikke (1) bekezdésének d) pontja és a kvalifikációs irányelv 17. cikkének (3) bekezdése).

A kizárással sújtandó cselekmények minősítésére és az egyéni felelősség meghatározására vonatkozó további iránymutatások az alábbi, egyes témákhoz kapcsolódó szakaszokban található.

E jogi rendelkezések teljes szövege [itt](#) található.

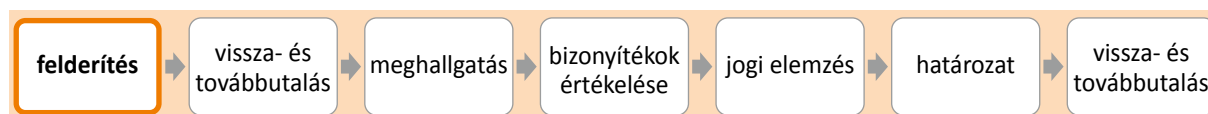
□ A kizárási kritériumok teljesülésének bizonyítási terhe az államra hárul [ellenőrzőlista]

A kizárási kritériumok teljesülésének bizonyítási terhe az államra hárul, míg a kérelmező köteles együttműködni a kérelme szempontjából releváns valamennyi tény és körülmény megállapítása során. A védekezéssel kapcsolatos kérdéseket rendszerint a kérelmező veti fel. Azonban a vizsgálatot végző tisztviselő feladata, hogy minden körülményt teljeskörűen megvizsgáljon, beleértve a védekezést is, függetlenül attól, hogy a kérelmező kifejezetten felveti azt vagy sem.

Fontos megemlíteni, hogy noha a kizárás több büntetőjogi fogalomra és fogalom meghatározásra épül, a kizáráshoz szükséges bizonyítási küszöb nem olyan magas, mint a büntetőjogi felelősség megállapítása során alkalmazott „észszerű kétséget kizáró” küszöb. A „feltételezést indokoló nyomós okok” egyértelmű és megbízható bizonyítékot igényelnek.

A bizonyítékok értékelésére vonatkozó további iránymutatás az alábbi, ehhez kapcsolódó szakaszban található.

2. Esetleges kizárási ügyek felderítése [ellenőrzőlista]

Az esetleges kizárási ügy felderítésére a menekültügyi eljárás bármely szakaszában sor kerülhet. Lehetséges a menekültügyi eljárás legelején, a kérelemben közölt információk és/vagy a rendelkezésre álló egyéb információk alapján. Egyes esetekben semmilyen jel nem utal potenciálisan kizárással sújtandó cselekményekre a személyes meghallgatást megelőzően, sőt akár még azt követően sem, hogy a személy nemzetközi védelemben részesült.

A kizárási ügyek lehető legkorábbi felderítése érdekében a menekültügyi eljárásban érintett minden személynek tisztában kell lennie az esetleges jelekkel, különösen meghatározott származási országok vonatkozásában.

A kérelmező személyére, hátterére, korábbi tartózkodási helyeire és foglalkoztatására, családtagjaira, (adott esetben) az általa teljesített katonai szolgálatra, politikai hovatartozására, csoporttagságára, utazási útvonalaira vonatkozóan a lehető legtöbb információt kell összegyűjteni, továbbá szükséges minden egyéb releváns információt beszerezni. Megjegyzendő, hogy az egyes kérelmek befogadása és a kizárás szempontjából releváns megfontolások gyakran szorosan összekapcsolódnak. A vizsgálatot végző tisztviselőnek nyitottnak kell maradnia valamennyi lehetőség iránt, ugyanakkor figyelemmel kell lennie a kizáráshoz vezető esetleges jelekre.

□ **Használja a rendelkezésre álló felderítési forrásokat [ellenőrzőlista]**

Konkrét származási országokkal kapcsolatos kizárási és/vagy nemzetbiztonsági kérdést felvető esetleges jelek tekintetében további iránymutatások állhatnak rendelkezésre. A legrelevánsabb lehetséges profilokat kiemelő jelek felsorolása – noha nem kimerítő jellegű – hasznos segítség lehet a vizsgálatot végző tisztviselők számára annak megítéléséhez, hogy szükség van-e mélyreható kizárási vizsgálatra.

Ezek a dokumentumok felhasználhatók ezzel az útmutatóval összefüggésben.

Nemzeti gyakorlat:

□ **Vegye figyelembe a rendelkezésre álló információkat [ellenőrzőlista]**

A kizárás szempontjából esetleg releváns információforrások megegyeznek azokkal, amelyek a befogadással kapcsolatban figyelembe vehetők lennének.

Az alábbiakban a szóba jöhető bizonyítékok **nem kimerítő** felsorolása található, amelyek között szerepelhetnek a kizárás szempontjából releváns jelek és további információk:

- *személyazonosító és úti okmányok*
- *a származási országra vonatkozó információk (COI)*
- *kiadatás iránti kérelem, ítélet, bűnügyi nyilvántartás és elfogatóparancs*
- *hivatalos adatbázisokból származó információk*
- *a kérelmező nyilatkozatai, beleértve az eredeti kérelemben és a meghallgatások során tett nyilatkozatait is*
- *más személyek (családtagok, harmadik felek) nyilatkozatai*
- *nyílt források és közösségi média (a nemzeti gyakorlat szerint)*
- *stb.*

Ezek információt tartalmazhatnak az esetleges kizáró okokkal, valamint a kérelmező egyéni körülményeivel kapcsolatban, ezáltal segítséget nyújtanak a vizsgálatot végző tisztviselőnek a meghallgatásra való felkészülésben.

A különböző bizonyítékokra és azok figyelembevételére vonatkozóan a következő dokumentumban található további információk: [EASO gyakorlati útmutató: Bizonyítékok értékelése](#).

□ Lehetséges profilk [ellenőrzőlista]

A kizárással kapcsolatos tájékozottság, a felkészültség, az érintett származási országra vonatkozó információk (COI) áttekintése, valamint az akta kulcsfontosságú információk tekintetében történő ellenőrzése alapvető követelmény.

Hangsúlyozandó, hogy nem lehet kimerítően felsorolni azokat a körülményeket, amelyek arra utalhatnak, hogy kizárást kell fontolóra venni.

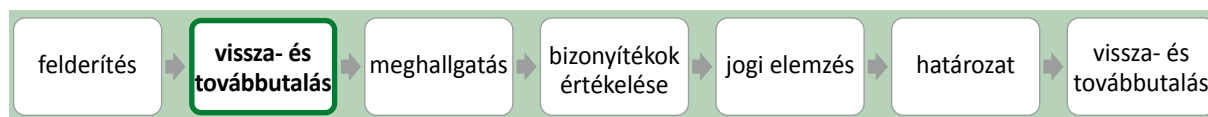
A profilra vonatkozó példák alábbi felsorolása **nem kimerítő**.

Az alábbi jelek relevanciája nagymértékben függ a származási országtól:	
<ul style="list-style-type: none"> ▶ katona ▶ lázadók csoportja ▶ milícia ▶ rendőrség (vagy a rendőrség adott szakágai) ▶ hírszerzési szolgálatok 	<p>Amennyiben a származási országra vonatkozó információkból az derül ki, hogy a kérdéses szereplők súlyosan megsértették a nemzetközi humanitárius jogot (fegyveres konfliktus esetén) vagy súlyosan visszaéltek az emberi jogokkal, abban az esetben, ha a kérelmező az adott profilba tartozik, ez olyan jel, amelyet részletesebben meg kell vizsgálni.</p> <p>Szükséges kiegészítő információkat gyűjteni az időpontra, a helyszínre, az állomásokra, a parancsnokokra és/vagy az alárendeltekre, a tényleges feladatokra stb. vonatkozóan annak megállapításához, hogy felmerülhetnek-e kizáró okok.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ kormánytag ▶ köztisztviselő 	<p>Ha a kérelmező olyan országból származik, amelynek kormányzati rezsimje elnyomást gyakorol, az esetleges kormányzati részvétele olyan jel, amelyet részletesebben meg kell vizsgálni.</p> <p>A származási országtól függően különböző részvételi szinteket, szerepeket és felelősségi köröket lehet figyelembe venni.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ szervezet tagja 	<p>A szervezet céljaitól és módszereitől, továbbá a kérelmező tevékenységeitől, szerepétől és felelősségi köreitől, valamint a szervezeten belüli pozíciójától függően ez arra utaló jel lehet, hogy kizárási záradékokat kell fontolóra venni.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ a fenti kategóriákhoz másként kapcsolódó személyek 	<p>Egyes esetekben a fenti kategóriákba hivatalosan nem tartozó személyek érintettek lehetnek az azokba tartozó más személyek irányításában. Például a női nemi szervek megcsonkításában segédkező orvosok, a fegyvereket kifejlesztő vegyészmérnökök, a civil informátorok stb.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▶ eseménnyel való kapcsolat 	<p>A kérelmezőre vonatkozó információk (például tartózkodási hely, utazási útvonal) alapján előfordulhat, hogy kapcsolatba hozható egy, az esetleges kizárási megfontolásokkal kapcsolatos eseménnyel.</p>

Ezen felül és nem feltétlenül a származásiország-információkkal összefüggésben:

<ul style="list-style-type: none"> ▶ bűncselekmény 	<p>Ha vannak arra utaló jelek, hogy a kérelmező bűncselekményt követett el, ennek alapján fontolóra vehető a kizárás alkalmazása. Megjegyzendő, hogy önmagában a kísérlet bűncselekménynek tekinthető.</p>
--	--

3. Vissza- és továbbutalás, eljárási garanciák [\[ellenőrzőlista\]](#)

A nemzeti gyakorlatnak megfelelően a potenciális kizárási ügyek esetén konkrét eljárási cselekményekre kerülhet sor:

- Ha a nemzeti gyakorlatnak megfelelően alkalmazandó, az esetleges kizárási ügyet utalja vissza, illetve tovább [\[ellenőrzőlista\]](#)**

A nemzeti gyakorlattól függően előfordulhat, hogy a(z esetleges) kizárási ügyeket szakosított egységhez, szakügyintézőhöz vagy vezető beosztású munkatárshoz stb. kell vissza-, illetve továbbutalni.

Nemzeti gyakorlat:

- Gondoskodjon arról, hogy az alkalmazandó eljárási garanciák érvényesüljenek [\[ellenőrzőlista\]](#)**

Egyes esetekben a menekültügyi eljárás során alkalmazandó általános eljárási garanciák mellett konkrét eljárási garanciák alkalmazhatók esetleges kizárási ügyek vizsgálatakor:

- Adott esetben jogi tanácsadó kijelölése [\[ellenőrzőlista\]](#)***

Nemzeti gyakorlat:

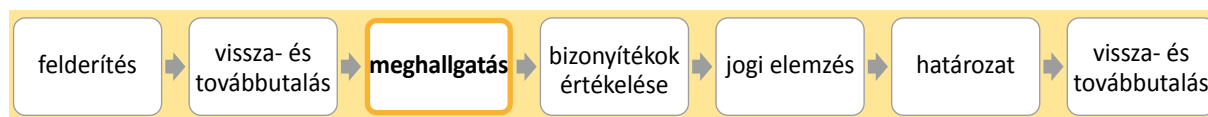
- A kérelmező (és/vagy a jogi tanácsadó) tájékoztatása a kizárási mérlegeléséről [\[ellenőrzőlista\]](#)***

Nemzeti gyakorlat:

- Egyéb konkrét eljárási garanciák [\[ellenőrzőlista\]](#)***

Nemzeti gyakorlat:

4. A kizárás vizsgálatára irányuló meghallgatás [ellenőrzőlista]

A meghallgatás alapvető tényező annak pontos felmérése szempontjából, hogy a kérelmező kizárandó-e a nemzetközi védelemből. A meghallgatás lehetőséget biztosít a vizsgálatot végző tisztviselőnek arra, hogy közvetlenül kapcsolatot teremtsen a kérelmezővel, legfőképpen pedig a bizonyíték szolgáltatásához, illetve tényleges lehetőséget biztosít a kérelmezőnek a reagálásra.

A nemzeti gyakorlattól és az ügytől függően a kizárási kérdésekre irányuló meghallgatás lehet az (általános) személyes meghallgatás része, illetve lehet a kizárási kérdésekre irányuló önálló meghallgatás is.

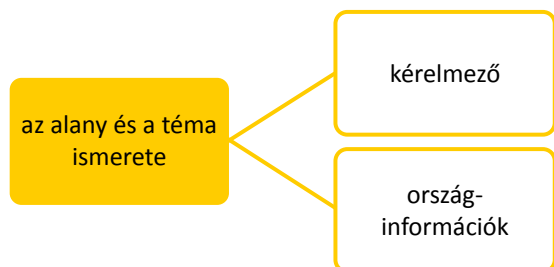
Ebben a szakaszban a gyakorlati útmutató a meghallgatás előkészítésének és lebonyolításának néhány olyan aspektusát emeli ki, amely különösen fontos a kizárás szempontjából.

Az [EASO gyakorlati útmutató: Személyes meghallgatás](#) című dokumentumban vázolt általános meghallgatási iránymutatások továbbra is alkalmazandók.

4.1. Felkészülés [ellenőrzőlista]

□ A felkészülés fontossága – „ismerje alanyát és ismerje a témát” [ellenőrzőlista]

A felkészülés a kizárási meghallgatás lebonyolításának a kulcsa. A felkészülés két területre osztható:

Az alany (1. a kérelmező) ismerete és a téma (2. a kizárás tekintetében érintett ország) ismerete alapvető fontosságú a személyes meghallgatás során felmerülő kizárási kérdéseket illetően.

A meghallgatás előtt a vizsgálatot végző tisztviselőnek tanulmányoznia kell a kérelmezőre vonatkozóan rendelkezésre álló összes információt. Szükséges továbbá részletekbe menően ismernie azt az országot, amelyben a kizárással sújtandó cselekményt esetlegesen

elkövették. Adott esetben történelmi események, valamint aktuális ügyek ismerete is szükséges. A vizsgálatot végző tisztviselőnek a kérelmezőre és az országra irányuló kutatása során valamennyi rendelkezésre álló és megbízható bizonyítékot fel kell használnia. Előfordulhat, hogy kiegészítő információkat is kell gyűjtenie: ezeknek a lehető legcéltabban az egyedi ügyre kell vonatkoznuk.

□ Tanulmányozza a vonatkozó nemzeti iránymutatásokat és a vonatkozó ítélezési gyakorlatot [ellenőrzőlista]

A kizárás vizsgálatára irányuló meghallgatás lebonyolítását illetően rendelkezésre állhatnak általános nemzeti és/ vagy országspecifikus iránymutatások. Ezenfelül a szükséges elemek felkutatására történő felkészülés során az ítélezési gyakorlat is releváns lehet.

Nemzeti gyakorlat:

□ **Lehetőség szerint határozza meg a kizáráshoz kapcsolódó lényeges tényeket [ellenőrzőlista]**

Lényeges tény az a tény, amely a kérelem tárgyában meghozandó határozat szempontjából központi jelentőséggel bír.

A múlt- és jelenbeli események vizsgálata során fontos, hogy a vizsgálatot végző tisztviselő különbséget tegyen a lényeges és a nem lényeges tények között.

A kizárással kapcsolatos lényeges tények a kizárási záradékokhoz közvetlenül kapcsolódó tények.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek a lényeges tények meghatározásához mérlegelnie kell minden lehetséges bizonyítékot az egyedi ügyre tekintettel.

A lényeges tényeket a lehető legkorábban meg kell határozni. Az aktuális ügyre és az érintett országra való megfelelő felkészülés segítséget nyújt a vizsgálatot végző tisztviselőnek a lényeges tények meghatározásában, továbbá lehetőséget biztosít számára ahhoz, hogy a meghallgatás során reagáljon a kérelmező által elmondottakra. A felkészülés elmulasztása következtében ugyanakkor elmaradhat a lényeges tények meghatározása vagy az esetleges lényegtelen kérdésektől való megkülönböztetésük, illetve a meghallgatás során nem ismerhetők fel és nem értékelhetők pontosan a problémák, mindez pedig később rossz és/vagy hibás döntésekhez vezethet.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a meghallgatásra való felkészülés, vagy akár a meghallgatás során mindig sor kerül minden lényeges tény azonosítására. Számos oka lehet annak, hogy a lényeges tények később kerülnek elő, ezért a vizsgálatot végző tisztviselőnek nyitottnak kell maradnia.

□ **Készítsen ügykezelési tervet [ellenőrzőlista]**

A vizsgálatot végző tisztviselők kialakítják saját egyéni felkészülési módszerüket. A lényeges tények azonosítását követően hasznos lehet a meghallgatás során érintendő területek idővonalának felvázolása. A terv részletessége a vizsgálatot végző tisztviselő egyedi preferenciáitól függ, de a tisztviselő nem tévesztheti szem elől, hogy mi a meghallgatás célja, és szükséges rugalmasnak maradnia.

A meghallgatás időrendi vagy logikai/tematikus felépítése hasznos, emellett segítséget nyújthat a határozatok szövegezésekor, azonban szükséges megfelelő egyensúlyt teremteni, mivel a terv túlzottan előíró jellege ellenkező hatást gyakorolhat a meghallgatás lefolytatása során.

Az ügykezelési tervnek ki kell térnie a lényeges tényekre, azaz a kizárási záradékok elemeire, többek között az egyéni felelősség szempontjából releváns aspektusokra, amennyiben az eljárás e szakaszában ilyeneket azonosítottak. Amennyiben a szavahihetőséggel kapcsolatban kérdések merülnek fel, azok is figyelembe vehetők az ügykezelési terv készítése során, hogy a meghallgatás alkalmával ki lehessen térni azokra.

□ **Készüljön fel mentálisan [ellenőrzőlista]**

A vizsgálatot végző tisztviselőnek sok időt kell szánnia annak átgondolására, hogy kit és miért hallgat meg. Azt is figyelembe kell vennie, hogy a kizárási meghallgatásokat heves szóváltások jellemezhetik, és hosszúak lehetnek.

A lehetséges kizárási ügyvel kapcsolatban meghallgatott kérelmezők közül nem mindenkit jellemez szignifikáns profil, ugyanakkor egyes kérelmezők esetében azonosítható ilyen. A kérelmezőnek lehet például arra utaló háttere, hogy hozzászólt a hatalmi és ellenőrzési pozícióhoz és/vagy hírszerzési és kémelhárítási képzést végzett.

Előfordulhat, hogy egyes kérelmezők – többek között a potenciális kizárási ügyek kapcsán – traumatikus helyzetben vannak túl, vagy sebezhetőségük miatt más sajátos szükségleteik vannak. Ezt szükséges szem előtt tartani, és a mentális felkészülés során figyelembe venni.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek azt a kérdést is fel kell tennie, hogy az ügy szempontjából releváns attitűdök, gondolatok vagy előítéletek közül melyek befolyásolhatják az objektivitását, és törekednie kell ezek elkerülésére.

□ Hozzon gyakorlati intézkedéseket [\[ellenőrzőlista\]](#)

□ Mérlegelje, hogy helyénvaló-e másik vizsgálatot végző tisztviselő bevonása [\[ellenőrzőlista\]](#)

A kérelmező profilja és a nemzeti gyakorlat alapján helyénvaló lehet egy másik vizsgálatot végző tisztviselőt bevonni a meghallgatás lebonyolításába. Figyelembe kell venni az egyéni körülményeket, valamint a meghallgatáshoz rendelkezésre álló körülményeket.

Egyes államokban ebben a tekintetben külön szabályozás lehet érvényes a(z esetleges) kizárási ügyekre.

Nemzeti gyakorlat:

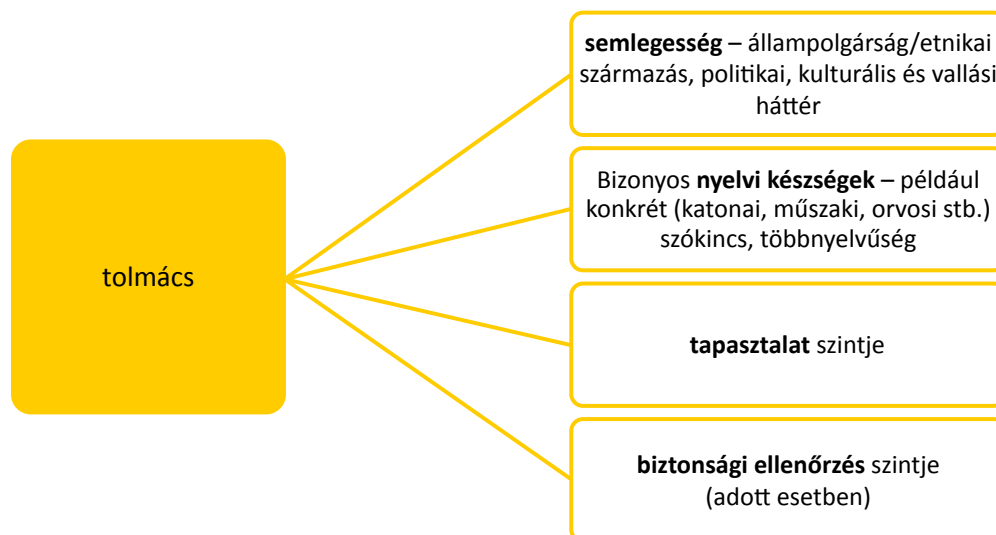
--

□ Biztonsági intézkedések [\[ellenőrzőlista\]](#)

Biztonsági intézkedéseket a nemzeti gyakorlatnak megfelelően kell alkalmazni.

□ A tolmács kiválasztása [\[ellenőrzőlista\]](#)

A tolmács kiválasztásakor a következőket mérlegelheti:

□ A tolmács tájékoztatása [\[ellenőrzőlista\]](#)

A vizsgálatot végző tisztviselőnek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tolmács mentálisan felkészülhessen a meghallgatásra; ez ugyanolyan fontos a tolmács számára, mint a vizsgálatot végző tisztviselő számára. A vizsgálatot végző tisztviselőnek a meghallgatás kezdete előtt tájékoztatnia kell a tolmácsot az ügy jellegéről. Az esetlegesen felmerülő kizárási kérdések miatt előfordulhat, hogy a tolmácsot tájékoztatják arról, hogy milyen területek kerülnek megvitatásra, mivel ez segítséget nyújt számára a meghallgatásra való ráhangolódás és felkészülés során.

Segítséget nyújthat az is, ha a vizsgálatot végző tisztviselő tájékoztatja a tolmácsot arról, hogy a meghallgatás az átlagosnál hosszabb ideig tarthat.

A tolmácsot emlékeztetni kell a titoktartás és a semlegesség elvére.

□ További meghallgatás lehetősége [\[ellenőrzőlista\]](#)

Az ügy összetettségétől függően szükség lehet egynél több meghallgatás lefolytatására.

4.2. A meghallgatás lefolytatása [ellenőrzőlista]

□ Tájékoztassa a kérelmezőt a nemzeti gyakorlatnak megfelelően [ellenőrzőlista]

Előfordulhat, hogy a kizárás vizsgálatára irányuló meghallgatás elején néhány konkrét információt meg kell adni. A nemzeti gyakorlattól függően lehetséges például, hogy ennek keretében tájékoztatni kell a kérelmezőt arról, hogy az esetleges kizárással kapcsolatos kérdések vizsgálatára fog sor kerülni.

Nemzeti gyakorlat:

□ Gondoskodjon arról, hogy a tolmács magatartása megfelelő legyen [ellenőrzőlista]

Amennyiben a vizsgálatot végző tisztviselőnek kétségei merülnek fel a tolmács képességét vagy magatartását illetően, ezt a nemzeti eljárásoknak megfelelően kell kezelni (például vezető beosztású tisztviselőknél való felvetéssel). Előfordulhat, hogy a meghallgatást fel kell függeszteni és másik tolmáccsal újra kell kezdeni.

□ Őrizze meg szakmai hozzáállását [ellenőrzőlista]

A vizsgálatot végző tisztviselőnek mindenkor meg kell őriznie szakmai hozzáállását, és ügyelnie kell arra, hogy a verbális és nem verbális kommunikációja ne tűnjön ítélezőnek.

□ Alkalmazzon megfelelő meghallgatási technikákat [ellenőrzőlista]

A meghallgatás célja a lényeges tények megállapítása, a bizonyítékok vizsgálata, valamint a kérelmező számára annak lehetővé tétele, hogy ténylegesen előterjeszthesse kérelmét.

□ Alkalmazkodjon az egyénhez [ellenőrzőlista]

Minden kérelmező más. A vizsgálatot végző tisztviselőnek tisztában kell lennie azzal, hogy bizonyos kizárási tárgyú meghallgatások lefolytatására olyan egyénnel kerül sor, akik esetlegesen magas pozíciót töltöttek be a származási országukban. Ugyanakkor egyes kérelmezők iskolázatlanok vagy alacsony iskolázottságúak lehetnek. Minden kérdést a megfelelő szinten kell feltenni, hogy a kérelmező teljesen megérthesse azokat.

□ Szánjon időt a kapcsolatteremtésre [ellenőrzőlista]

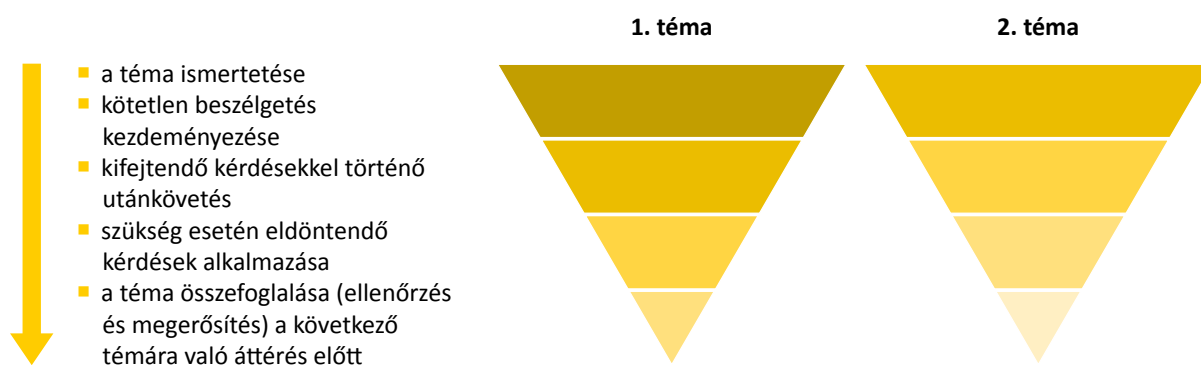
A kérelmezővel való kapcsolatteremtés alapvető fontosságú. Hatékony gyakorlati megközelítés a meghallgatást olyan kérdésekkel indítani, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül a lényeges tényekhez. A megbeszélést javasolt a kérelmező családi hátterével, iskolázottságával és a tagállamba való belépése óta folytatott életével stb. kezdeni. Ez a megközelítés általában a meghallgatás valamennyi résztvevő fele számára lehetővé teszi, hogy oldottabban érezze magát.

Nem tanácsos a meghallgatást a kizárási ügyhöz közvetlenül kapcsolódó kérdéssel kezdeni, mivel a kérelmező a meghallgatás során védekezővé, óvatossá és „bezárkózóvá” válhat, ami veszélyezteti az összegyűjtött információk és ezáltal a határozat minőségét.

A kapcsolatteremtésben az is segíthet, ha a kérelmezőt emlékeztetik arra, hogy menekültügyi meghallgatásról van szó, vagyis annak mérlegelését szolgálja, hogy jogosult-e nemzetközi védelemre.

□ **Alkalmazza a tölcészerű megközelítést [ellenőrzőlista]**

A „tölcészerű” megközelítés arra utal, hogy a meghallgatást végző személy hogyan építi fel az interjút. A meghallgatást végző személynek minden fontos témához olyan megközelítést kell alkalmaznia, amely a téma ismertetésétől és a kötetlen beszélgetés kezdeményezésétől az utánkövetésre szolgáló kifejtendő kérdéseken át az eldöntendő kérdésekig terjed, de ez utóbbiak csak szükség esetén alkalmazhatók. Ez a megközelítés lehetővé teszi a meghallgatást végző személy számára, hogy a kötetlen beszélgetés során azonosítsa a kulcsfontosságú kérdéseket, valamint a meghallgatás célja szempontjából közvetlenül releváns, spontán jelleggel közölt információkat. Az ily módon közölt információk általában részletesebbek és jobb minőségűek, mint az eldöntendő kérdésekre közölt információk.

□ **Tegyen fel kifejtendő kérdéseket és ösztönözze a kötetlen beszélgetést**

A **kötetlen beszélgetés** célja a lehető legtöbb megbízható és pontos információ megszerzése, lehetővé téve a kérelmező számára, hogy saját maga számolhasson be a releváns tényekről anélkül, hogy félbeszakítanak. A kizárással kapcsolatos meghallgatás fontos része, hogy a kérelmező számára biztosítani kell a háttér-információk megadásának lehetőségét.

A **kifejtendő kérdések** lehetővé teszik minden fontos kérdés megvizsgálását, és minimálisra csökkentik annak kockázatát, hogy a meghallgatást végző személy figyelmen kívül hagyjon releváns információkat.

Egyes kérelmezőknek nehézségeik lehetnek a kötetlen beszélgetés során, vagy esetleg nem hajlandóak válaszolni a kérdésekre. Ilyen esetekben a vizsgálatot végző tisztviselőnek arra kell törekednie, hogy aktívabb szerepet játsszon és célirányosabb kérdéseket tegyen fel, ugyanakkor nem szabad megfelekednie arról sem, hogy továbbra is minden témát bevezetővel indítson, és minden új témánál először kifejtendő kérdéseket tegyen fel. Bár a kötetlen beszélgetés ösztönzése és a kifejtendő kérdések használata fontos, a vizsgálatot végző tisztviselőnek mindig gondoskodnia kell arról, hogy a kérelmező megválaszolja a feltett kérdést.

Az **eldöntendő kérdések** szintén hasznosak lehetnek, ha bizonyos elemek tisztázásra vagy megerősítésre szorulnak (időpontok, nevek, dátumok stb.). Ezek a kérdések lehetővé teszik a meghallgatást végző személy számára, hogy a téma lezárása előtt a fennmaradó összes szükséges információt megvizsgálja. Túl sok eldöntendő kérdés azonban korlátozhatja a kérelmezőnek a meghallgatásban való teljes értékű részvételét, ami rontja az információk minőségét és pontosságát.

□ **Végezzen ellenőrzést és kérjen megerősítést [ellenőrzőlista]**

A kizárással kapcsolatos meghallgatás során sokszor jó módszernek bizonyul a lényeges tények és más fontos kérdések összefoglalása és megerősítése (eldöntendő kérdéssel). Ez segítséget nyújt a vizsgálatot végző tisztviselőnek a meghallgatás irányításában, a fő pontok meghatározásában, valamint annak biztosításában, hogy egyetlen aggodalomra okot adó terület se legyen tisztázatlan, megőrizve ugyanakkor a beszélgetés kötetlen jellegét.

□ **Összpontosítson a kérelmező egyéni részvételére: „mi” helyett „én” [ellenőrzőlista]**

A meghallgatás célja olyan információk megszerzése, amelyek segítségével a vizsgálatot végző tisztviselő megállapíthatja, hogy történtek-e olyan cselekmények, amelyek kizárási záradék hatálya alá tartozhatnak, és ha igen, megvizsgálhatja, hogy milyen magatartást és tudatállapotot tanúsított a kérelmező az említett cselekmények kapcsán.

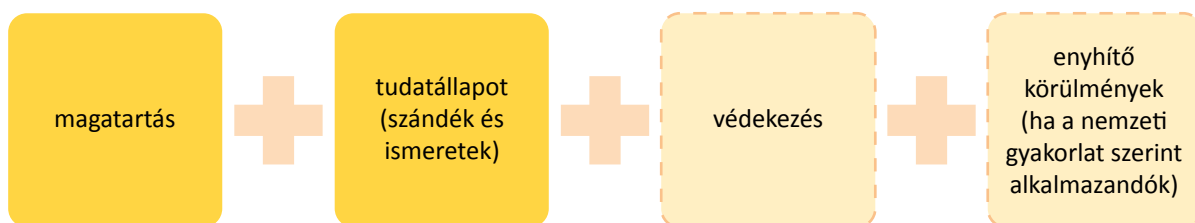
Minden releváns kérdést teljesszűrésen meg kell vizsgálni, azonban annak megállapításához, hogy alkalmazandó-e kizárás, a meghatározó szempont az egyéni felelősség.

A kérelmezőt ösztönözni kell arra, hogy beszéljen a személyes tevékenységeiről, szerepéről és/vagy felelősségéről. Ha ehelyett a kérelmező többes szám első személyben („mi”) beszél, meg kell kérni, hogy tisztázza, kire hivatkozik, majd pedig a saját részvételét is, azaz a kérelmezőnek egyes szám első személyben („én”) kell válaszolnia.

Ha a kérelmező folyamatosan többes szám első személyben („mi”) válaszol a kérdésekre, emlékeztetni kell, hogy konkrétan arra a kérdésre válaszoljon, mi (volt) az ő egyéni szerepe. A kérdést mindaddig meg kell ismételni és szükség esetén át kell fogalmazni, amíg a vizsgálatot végző tisztviselő meg nem tudja állapítani, hogy a kérelmező személy szerint milyen módon vett részt az adott ügyben.

Amennyiben a kérelmező többes szám harmadik személyben („ők”) válaszol, fontos lehet annak megállapítása, hogy kit ért ez alatt, különösen olyan esetekben, ha a kérelmező esetlegesen összefüggésbe hozható mások által elkövetett bűncselekményekkel. Ilyen esetekben fontos megállapítani, hogy ki volt az elkövető, és milyen kapcsolat állt fenn közte és a kérelmező között, ha volt köztük kapcsolat.

A meghallgatás során feltett kérdéseknek segítséget kell nyújtaniuk a kérelmező tekintetében a következők megállapításában:

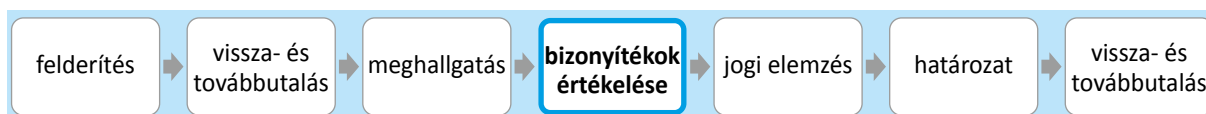
□ Tisztázza a szavahihetőséggel kapcsolatos kétségeket [ellenőrzőlista]

Bizonyos belső vagy külső megfontolások alapján kétségek merülhetnek fel a szavahihetőséggel kapcsolatban.

Ha a szavahihetőséggel kapcsolatban kétségek merülnek fel, azokra ki kell térni a meghallgatás során, tényleges lehetőséget biztosítva a kérelmezőnek, hogy magyarázatot szolgáltatson. Amennyiben a vizsgálatot végző tisztviselő nem kérdőjelezi meg a meghallgatás során felmerült, a szavahihetőség szempontjából kétséges pontokat, akkor nem teljesíti azon kötelezettségét, hogy a releváns tényeket és körülményeket teljesszűrésen, tárgyilagosan és pártatlanul vizsgálja meg. Ez lehetőséget adna a szavahihetőség szempontjából kétséges pontokra vonatkozó esetleges határozat megtámadására.

További iránymutatásért lásd: [EASO gyakorlati útmutató: Bizonyítékok értékelése](#).

5. Bizonyítékok értékelése [ellenőrzőlista]

A bizonyítékok értékelése valamennyi menekültügy kulcsfontosságú és gyakran kihívást jelentő része. Kizárási ügyekben különleges kihívások merülhetnek fel, amelyek abból fakadnak, hogy a bizonyítási teher az ügyet elbíráló hatóságra hárul, és hogy a kérelmező sok esetben nem hajlandó együttműködni a releváns tények és körülmények megállapításában.

A bizonyítékok értékelésével kapcsolatos általános iránymutatásért lásd: [EASO gyakorlati útmutató: Bizonyítékok értékelése](#).

Alkalmazza a „nyomós okok feltételezésére” vonatkozó előírást [ellenőrzőlista]

A „bizonyítási küszöb” egy adott javaslat megállapításához teljesítendő küszöb.

Maguk a kizárási záradékok a „nyomós okok feltételezésére” vonatkozó küszöbre hivatkoznak.

A bizonyítási küszöb meghaladja a nemzetközi védelem szükségességének meghatározásakor végzett kockázatértékelésnél alkalmazott küszöböt, amely általánosan elfogadottan „a valószínűség észszerű mértéke”.

A kérelmező kizáráshoz ezért a „nyomós okokra” vonatkozó küszöböt teljesítő, **egyértelmű és megbízható információkra van szükség**.

Az egyszerű gyanú egyértelműen nem elegendő a kizárást alkalmazásához. Továbbá úgy tekintendő, hogy a bizonyítási küszöb magasabb „a nemnél valószínűbb”-nél (valószínűségek mérlegelése). Nem szükséges azonban elérni a „bűnösség” megállapítása szempontjából releváns, „minden kétséget kizáró” büntetőjogi küszöböt.

Egyes államoknak külön iránymutatásaik lehetnek az alkalmazandó bizonyítási küszöbre vonatkozóan.

Nemzeti gyakorlat:

Még abban az esetben is vizsgáljon meg minden releváns körülményt, ha a bizonyítási teher a kérelmezőre hárul [ellenőrzőlista]

A vizsgálatot végző tisztviselőnek ismernie kell azt a két helyzetet, amikor a bizonyítási teher az államról a kérelmezőre hárul, ami azt jelenti, hogy az egyéni felelősség megállapítása kiindulhat a fennállásának a vélelmezéséből. Ilyen vélelmezés lehet indokolt, ha elegendő olyan információ áll rendelkezésre, amelyek alapján nyomós okok vannak annak feltételezésére, hogy az alább ismertetett helyzetekben lévő személynek valamilyen módon egyéni felelőssége keletkezett:

- Ha a kérelmező ellen nemzetközi büntető törvényszék vádat emelt.
- Ha megállapítást nyer, hogy a kérelmező szándékosan vált elnyomást gyakorló kormány vagy kizárással sújtandó cselekményeket elkövető szervezet tagjává, illetve maradt azok tagja, és azokban magas pozíciót töltött be.

Ezekben az esetekben azonban az egyéni felelősség vélelme természetesen megcáfolható, és alkalmazásakor körültekintően kell eljárni.

A kizárási határozat meghozatala előtt még meg kell vizsgálni valamennyi releváns körülményt, például a kérelmező személyes tevékenységeit, szerepét és felelősségi köreit, valamint az esetleges védekezést.

A kérelmező számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az egyéni felelősség vélelmének vizsgálatához. Ezekben az esetekben a kérelmező számára a vélelem megcáfolásához elérendő bizonyítási küszöb annak **hitelt érdemlő magyarázata**, hogy nem vett részt kizárással sújtandó cselekményekben vagy elhatárolódott azoktól, és ennek ellenkezőjére nem létezik komoly bizonyíték.

□ Vegyen figyelembe néhány sajátosságot [\[ellenőrzőlista\]](#)

Néhány sajátos bizonyíték, illetve információforrás különösen relevánssá válhat kizárási ügyekben, és a vizsgálatot végző tisztviselőnek tudnia kell, hogy hogyan közelítse meg azokat.

□ **Annak bizonyítéka, hogy a kérelmező ellen büntetőeljárás folyt a származási országában** [\[ellenőrzőlista\]](#)

A vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell vizsgálnia, hogy a büntetőeljárás alá vonás jogos volt-e, és a kérelmezőt például politikai okokból nem vonták-e büntetőeljárás alá és/vagy nem ítélték-e el. A vizsgálatot végző tisztviselőnek tisztában kell lennie azzal is, hogy bizonyos magatartásformák bűncselekménynek minősülhetnek a származási országban, de a saját államában nem. Az elítélés nem jelentené automatikusan azt, hogy kizárási záradékokat kell alkalmazni.

□ **Bizalmas anyagok** [\[ellenőrzőlista\]](#)

A vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell vizsgálnia, hogy amennyiben rendelkezésre állnak bizalmas anyagok, azok felhasználhatók-e, illetve hogyan használhatók fel a kizárási határozat értékelése és szövegezése során. Ez a nemzeti jogszabályoktól és gyakorlattól függően változhat, és függhet az adott ügy anyagaitól. Ha nem használhatók fel ilyen anyagok, a vizsgálatot végző tisztviselőnek mérlegelnie kell, hogy vannak-e más releváns bizonyítékforrások, amelyek felhasználhatók az ügyben.

Nemzeti gyakorlat:

□ **Nyílt források és közösségi média** [\[ellenőrzőlista\]](#)

A nemzeti gyakorlattól függően a vizsgálatot végző tisztviselők a kérelmezőre vonatkozóan nyílt forrásokban vagy honlapokon (például Facebook, Twitter stb.) is kereshetnek információkat, illetve a munkatársak is kereshetnek ilyen információkat számukra.

Ezeket az információkat körültekintően kell felhasználni kizárási ügyekben. Ha nyílt forrásokból vagy közösségi médiából származó bizonyítékok kerülnek felhasználásra a vizsgálat során, a vizsgálatot végző tisztviselőnek tájékoztatnia kell a kérelmezőt a bizonyítékról, és tényleges lehetőséget kell számára biztosítania arra, hogy az elbírálás előtt észrevételeket tegyen.

Nemzeti gyakorlat:

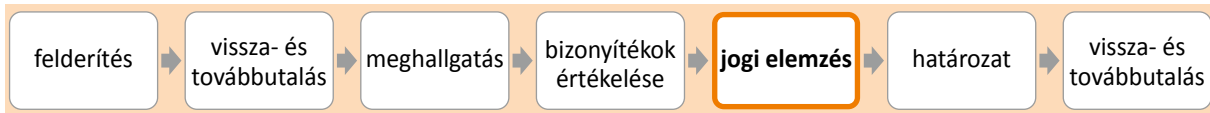
□ **Névtelen tanúvallomások** [\[ellenőrzőlista\]](#)

Névtelen tanúvallomásokat általában nem használnak fel kizárási határozat igazolására szolgáló bizonyítékként. Igen sokféle okból (féltékenység, bosszú, őszinte aggodalom stb.) tesznek névtelen tanúvallomásokat, és mivel a forrás nem erősíthető meg, azoknak igen csekély mértékű a hitelességük. Egyes esetekben azonban a névtelen tanúvallomások kulcsot is jelenthetnek a kizárással sújtandó cselekményekhez, és azokat a vizsgálatot végző tisztviselőnek alaposabban meg kell vizsgálnia.

6. Jogi elemzés [ellenőrzőlista]

Az elfogadott tényállás alapján a vizsgálatot végző tisztviselő elemzi a kizáró okok és az egyéni felelősség megállapításához szükséges információk alkalmazhatóságát.

6.1. A kizárással sújtandó cselekmények minősítése [ellenőrzőlista]

Ebben a szakaszban a vizsgálatot végző tisztviselőnek igazolnia kell **valamely kizáró ok elemeinek fennállását**.

Figyelembe kell venni, hogy a kérelmező esetlegesen több, kizárással sújtandó cselekményt követett el, amelyek különböző kizárási záradékok hatálya alá tartoznak. Különböző nemzeti gyakorlatok létezhetnek arra vonatkozóan, hogy egy-egy konkrét cselekményt egy vagy több ok alapján kell-e minősíteni, amennyiben a szükséges elemek fennállnak.

Nemzeti gyakorlat:

--

a) Béke elleni bűncselekmények – háborús bűncselekmények – az emberiség elleni bűncselekmények [ellenőrzőlista]

1951. évi Genfi Egyezmény

- 1. cikk, F. pont, a) alpont

kvalifikációs irányelv

- 12. cikk, (2) bekezdés, a) pont
- 17. cikk, (1) bekezdés, a) pont

Nemzeti jogszabályok

--

A menekült jogállásból és a kiegészítő védelemből való kizárás tekintetében ugyanaz a kizáró ok alkalmazandó. Az e rendelkezés hatálya alá tartozó bűncselekmények a kizárási záradékok alkalmazását vonják maguk után, függetlenül attól, hogy hol és mikor követték el azokat, beleértve azt az esetet is, amikor a bűncselekményeket a tagállamban és/vagy a személy nemzetközi védelemben való részesítése után követték el.

- ▶ **Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a cselekmény béke elleni bűncselekmény?** [ellenőrzőlista]

A vizsgálatot végző tisztviselőnek az alábbiak mérlegelésével kell meghatároznia, hogy a cselekmény béke elleni bűncselekmény-e (agresszió bűncselekménye-e):

- **Cselekmény:** magában foglalja a nemzetközi szerződéseket, megállapodásokat, biztosítékokat sértő agresszív háború vagy fegyveres konfliktus megtervezését, előkészítését, kezdeményezését, illetve folytatását, illetve a fentiek bármelyikének elkövetése érdekében közös tervben vagy összeesküvésben való részvételt.
- **Háttér:** béke elleni bűncselekmény kizárólag akkor követhető el, ha nemzetközi fegyveres konfliktus, azaz olyan konfliktus áll fenn, amelyben államok vagy államhoz hasonló szervezetek vesznek részt.
- **Szereplő:** mivel a nemzetközi fegyveres konfliktusokat szokásosan államok vagy államhoz hasonló szervezetek folytatják, béke elleni bűncselekményt általában államot vagy államhoz hasonló szervezetet képviselő, magas hatalmi pozícióban lévő egyének követnek el.

▶ **Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a cselekmény háborús bűncselekmény?** [\[ellenőrzőlista\]](#)

A vizsgálatot végző tisztviselőnek az alábbiak mérlegelésével kell meghatároznia, hogy a cselekmény háborús bűncselekmény-e:

- **Cselekmény:** A háborús bűncselekmények a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértését jelentik, és közvetlenül a nemzetközi jog szerint vonnak maguk után egyéni felelősséget. Háborús bűncselekmények csak nemzetközi vagy nem nemzetközi fegyveres konfliktus keretében hajthatók végre. A háborús bűncselekmények elemei a konfliktus jellegétől (nemzetközi vagy nem nemzetközi) függnék, és ennél fogva fontos i. a fegyveres konfliktus fennállásának; és ii. jellegének megállapítása.

Hangsúlyozandó, hogy nem minden háborús cselekmény háborús bűncselekmény. Az összetűzésekben jogszerűen részt vevő harcosok nem követnek el háborús bűncselekményt, amennyiben betartják a nemzetközi humanitárius jogban előírt szabályokat. A körülményektől függően előfordulhat, hogy az összetűzésekben jogellenesen részt vevő harcos, illetve az összetűzésekben közvetlenül részt vevő civil személy kapcsolatba hozható olyan kizárással sújtandó cselekménnyel, amelynek esetében értékelni kellene az egyéni felelősségét.

A háborús bűncselekményeket többek között a [Római Statútum 8. cikke](#), az 1949. évi Genfi Egyezmények és az I. kiegészítő jegyzőkönyv közös 3. cikkének súlyos megsértésre vonatkozó rendelkezései, valamint a II. kiegészítő jegyzőkönyv, a volt Jugoszláviával foglalkozó nemzetközi büntetőtörvényszék (ICTY) alapokmányának és a Ruandai Nemzetközi Törvényszék (ICTR) alapokmányának vonatkozó rendelkezései sorolják fel.

A katonai szükségességet és arányosságot figyelembe kell venni annak meghatározásakor, hogy valamely cselekmény háborús bűncselekménynek minősül-e.

- **Háttér: A bűncselekmény és a fegyveres konfliktus között** elegendő **összefüggésnek** kell lennie.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell állapítania a következőket:

- a bűncselekmény **elkövetésének idején fennállt-e fegyveres konfliktus**;
- a kérdéses cselekmény elkövetésére a fegyveres konfliktussal **kapcsolatban** került-e sor, és összefüggésbe hozták-e azzal (kapcsolat);
- a bűncselekmény elkövetésekor a fegyveres konfliktus **nemzetközi** vagy **nem nemzetközi** volt-e:

Nemzetközi fegyveres konfliktus	Nem nemzetközi fegyveres konfliktus
A nemzetközi fegyveres konfliktus két vagy több államot, illetve egy államot és egy nemzeti felszabadítási mozgalmat érintő konfliktus.	A nem nemzetközi fegyveres konfliktusok állami hatóságok és felkelők közötti, illetve egy államon belüli, két vagy több szervezettebb fegyveres csoport közötti, kiterjedt összetűzéseként határozhatók meg. Erőszak alkalmazásával jellemzett helyzet nem nemzetközi fegyveres konfliktussá minősítéséhez legalább két ténybeli kritérium használatos: <ul style="list-style-type: none"> □ a részt vevő felekre bizonyos szintű szervezettség jellemző, valamint □ az erőszaknak el kell érnie bizonyos intenzitási szintet. Más belső rendezavarások és feszültségek, a lázadások, az elszigetelten vagy szórványosan elkövetett fegyveres erőszakos cselekmények nem minősülnek nem nemzetközi fegyveres konfliktusnak.

Általában vannak a származási országra vonatkozó olyan információk vagy nemzetközi iránymutatások, amelyek meghatározzák a fegyveres konfliktus jellegét. A konfliktusok jellegének megerősítéséhez hasznos forrást jelenthetnek a Nemzetközi Bíróság ítéletei, a Nemzetközi Büntetőbíróság ítéletei, az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatai, állami vélemények vagy ENSZ-jelentések.

Fontos figyelembe venni, hogy a konfliktushelyzetek változhatnak, többek között a jellegük is (pl. nem nemzetköziből nemzetközivé).

- **Szereplő:** Háborús bűncselekményt bárki elkövethet, többek között az összetűzésekben részt nem vevő civilek is, amennyiben elegendő kapcsolatuk áll fenn a fegyveres konfliktussal (kapcsolat).

- **Tárgy:** A vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell állapítania azt, hogy a bűncselekményt védelemben részesített személyek vagy objektumok (civiliek, harcokból kikerült harcosok, polgári és különösen kulturális objektumok) ellen követték-e el, illetve hogy alkalmaztak-e illegális fegyvereket vagy hadviselési módokat.
- **Sajátos mentális elem:** A mentális elem szükségessé teszi a ténybeli körülményekkel (a fegyveres konfliktus fennállásával) és a személy vagy objektum védett jogállásával kapcsolatos tájékozottságot. Egyes háborús bűncselekmények további konkrét mentális elemet tesznek szükségessé (például a hidegvérrel elkövetett emberölésben vagy testi sértésben vagy a túszejtésben megnyilvánuló háborús bűncselekmények). Ez a mentális elem hozzáadódik az egyéni felelősségről szóló alszakaszban vázolt általános követelményekhez.

- ▶ Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a cselekmény **emberiség elleni bűncselekmény**?
[ellenőrzőlista]

A vizsgálatot végző tisztviselőnek az alábbiak mérlegelésével kell meghatároznia, hogy a cselekmény emberiség elleni bűncselekmény-e:

- **Cselekmény:** az emberiség elleni bűncselekménynek minősülő bűncselekmények alapvetően kegyetlen cselekmények, ha azokat civiliek elleni, szisztematikus vagy széles körű támadás keretében követik el. Az olyan bűncselekmények, mint a gyilkosság, a kiirtás, a kínzás, a nemi erőszak, a politikai vagy vallási üldözés és más kegyetlen cselekmények eléri az emberiség elleni bűncselekmények küszöbét, ha azok civiliek elleni, széles körű vagy szisztematikus támadás részét képezik.

Már egyetlen cselekmény is kimerítheti az emberiség elleni bűncselekmény fogalmát, amennyiben széles körű vagy szisztematikus támadáshoz kapcsolódik.

Az emberiség elleni bűncselekményeket nemzetközi okmányok definiálják, többek között a [Római Statútum 7. cikke](#).

- **Háttér:** A vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell állapítania, hogy a támadás:

a polgári lakosság
ellen irányul

A bűncselekménnyel összefüggő támadás a polgári lakosság ellen irányul. A fegyveres konfliktus során ez olyan személyeket jelent, akik nem – vagy már nem – vesznek részt fegyveres összetűzésekben.

széles körű vagy
szisztematikus

A támadás a kormányzat, tényleges politikai hatalom vagy szervezett politikai csoport politikájának részét képezi, vagy azt az említett kormányzat, csoport vagy hatalom megtűri, elnézi vagy tudomásul veszi.

A bűncselekménynek **kellő mértékben kapcsolódnia kell a támadáshoz**. Az elszigetelt kegyetlen cselekmények nem elégségesek ahhoz, hogy emberiség elleni bűncselekménynek lehessen nyilvánítani azokat, noha ettől még jelenthetnek kizárással sújtandó cselekményeket (például súlyos, nem politikai bűncselekmények).

Az emberiség elleni bűncselekmények abban különböznek a háborús bűncselekményektől, hogy béke idején és fegyveres konfliktus során egyaránt elkövethetők.

- **Sajátos mentális elem:** A bűncselekményt olyan személynek kell elkövetnie, akinek tudomása volt a támadásról, valamint a cselekmény és a támadás kapcsolatáról. Az emberiség elleni bűncselekmények némelyike további konkrét szándékot tesz szükségessé (például az üldözés és a népirtás). Ez a mentális elem hozzáadódik az egyéni felelősségről szóló alszakaszban vázolt általános követelményekhez.

- ▶ Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a cselekmény **népirtás**?

Az emberiség elleni egyes bűncselekmények népirtás bűncselekményének minősülhetnek (a [Római Statútum 6. cikke](#)).

Annak megállapítása érdekében, hogy léteznek-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy népirtás bűncselekményét követték el, a vizsgálatot végző tisztviselőnek figyelembe kell vennie, hogy fennáll-e „**népirtási szándék**”:

nemzeti, etnikai, faji vagy
vallási csoport

egészében vagy részben
történő

elpusztításának
szándéka

Népi társnak minősíthető cselekmények a szándék létezése esetén többek között a következők:

- a csoport tagjainak meggyilkolása;
- a csoport tagjai számára súlyos fizikai vagy mentális sérelem okozása;
- a csoportra szándékosan olyan életkörülmények kényszerítése, amelyeket teljes vagy részleges fizikai elpusztításuk előidézése céljával terveztek ki;
- a csoporton belüli szünetlések megakadályozását célzó intézkedések előírása;
- a csoport gyermekeinek egy másik csoportba történő erőszakos áthelyezése.

b) Súlyos (nem politikai) bűncselekmények [\[ellenőrzőlista\]](#)

1951. évi Genfi Egyezmény

- 1. cikk, F. pont, b) alpont

kvalifikációs irányelv

- 12. cikk, (2) bekezdés, b) pont
- 17. cikk, (1) bekezdés, b) pont

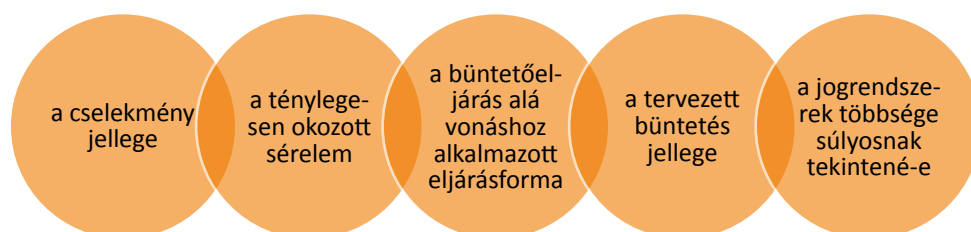
Nemzeti jogszabályok

Az alábbi információk a menekült jogállásra vonatkoznak. A kiegészítő védelemből való kizárás esetén elegendő a „súlyos bűncselekmény” megállapítása.

▶ Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a cselekmény súlyos (nem politikai) bűncselekmény?

- **Cselekmény:** A vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell állapítania, hogy a bűncselekmény kellően **súlyos** volt.

E rendelkezés értelmében nem minden bűncselekmény vezethet kizáráshoz. Annak értékelésekor, hogy valamely bűncselekmény súlyosnak tekintendő-e, a következő tényezők vehetők figyelembe:

Nincs arra vonatkozó követelmény, hogy a jogsértésnek a származási országban és a kérelem benyújtása szerinti országban egyaránt bűncselekménynek kell minősülnie. Figyelembe kell venni a nemzetközi normákat, vagyis azt, hogy a jogrendszerek többsége a kérdéses cselekményeket súlyos bűncselekménynek minősíti-e.

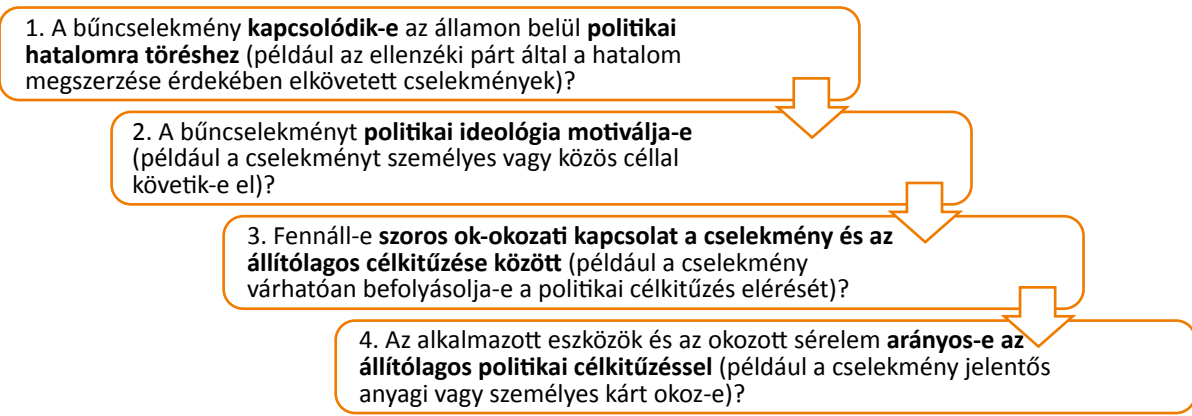
Létezhetnek további nemzeti iránymutatások arra vonatkozóan, hogy mi minősül „súlyos bűncselekménynek”.

Nemzeti gyakorlat:

- **Nem politikai** (kizárólag menekült jogállás esetén)

Ahhoz, hogy egy cselekmény nem politikai bűncselekménynek minősüljön, úgy kell tekinteni, hogy túlnyomórészt nem politikai indíttatású vagy aránytalan egy állítólagos politikai célkitűzéshez képest. A különösen kegyetlen cselekmények akkor is súlyos, nem politikai bűncselekménynek minősíthetők, ha azokat állítólagos politikai célból követték el.

Több szempont mérlegelhető:

- **Háttér** (kizárólag menekült jogállás esetén): A bűncselekmények elkövetésére
 - a menedéket nyújtó ország területén kívül, valamint
 - a kérelmező menekültként történő befogadását megelőzően került sor.

Az uniós jogszabályok értelmében a „menekültként történő befogadást” a tartózkodási engedélynek a menekült jogállás megadása alapján történő kiállítás időpontjaként kell értelmezni.

A nemzeti gyakorlatok eltérőek lehetnek.

Nemzeti gyakorlat:

c) Az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekmények [ellenőrzőlista]

1951. évi Genfi Egyezmény

- 1. cikk, F. pont, c) alpont

kvalifikációs irányelv

- 12. cikk, (2) bekezdés, c) pont
- 17. cikk, (1) bekezdés, c) pont

Nemzeti jogszabályok

Nemzeti jogszabályok

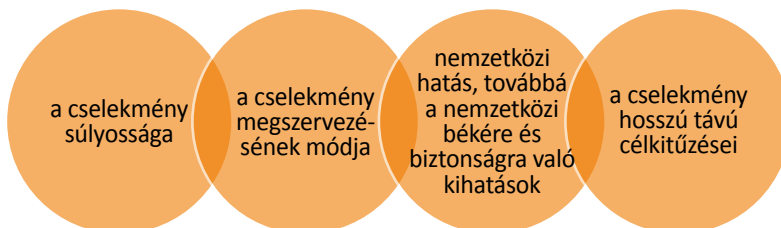
A menekült jogállásból és a kiegészítő védelemből való kizárás tekintetében ugyanaz a kizáró ok alkalmazandó. Az e rendelkezés hatálya alá tartozó bűncselekmények a kizárási záradékok alkalmazását vonják maguk után, függetlenül attól, hogy hol és mikor követték el azokat, beleértve azt az esetet is, amikor a bűncselekményeket a tagállamban és/vagy a személy nemzetközi védelemben való részesítése után követték el.

- ▶ **Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a cselekmények az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköznek?**

A vizsgálatot végző tisztviselőnek az alábbiak mérlegelésével kell meghatároznia, hogy a cselekmény az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütközik-e:

- **Cselekmény:** Az Egyesült Nemzetek céljait és elveit az ENSZ Alapokmányának preambuluma, valamint 1. és 2. cikke állapítja meg. Ennek megfelelően ez a kizáró ok vonatkozhat bizonyos olyan cselekményekre, amelyek az emberi jogok súlyos és tartós megsértését jelentik és/vagy olyan cselekményekre, amelyeket a nemzetközi közösség kifejezetten az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütközőként határozott meg.

Mivel a nemzetközi jog folyamatosan változik, a releváns fogalmak értelmezése is időről időre módosul. Amellett, hogy a kizáró okokat megszorító jelleggel kell értelmezni, az e tekintetben mérlegelhető elemek a következők:

- **Háttér:** A cselekményeknek **nemzetközi dimenzióval** kell rendelkezniük abban az értelemben, hogy negatív hatást fejthetnek ki a nemzetközi békére és biztonságra vagy az államok közötti jó viszonyra.
- **Szereplő:** Elvileg bármilyen személy lehet az e kizáró ok hatálya alá tartozó cselekmények elkövetője. Ilyen cselekményt azonban sok esetben csak az államban vagy az államhoz hasonló szervezetnél hatalmi pozíciót betöltő, magas beosztású tisztviselők követhetnek el.

A „bűnösség” nem feltételezi, hogy büntetőeljárás alá vonásnak vagy elítélésnek kell történnie ahhoz, hogy a cselekmény e kizáró záradék hatálya alá tartozónak minősüljön. Itt szintén a „nyomós okok feltételezésére” vonatkozó előírás alkalmazandó.

Az „Egyesült Nemzetek céljai és elvei” kifejezés tág és általános értelmű, így az a) és b) pont alatti rendelkezésekhez képest kevésbé világos ennek a rendelkezésnek a hatályát illetően. Ezért célszerűbb lenne, ha a vizsgálatot végző tisztviselő a c) pont értékelése előtt mérlegelné, hogy az a) vagy b) pont alkalmazandó-e.

E rendelkezés alkalmazása tekintetében további nemzeti iránymutatások lehetnek érvényben.

Nemzeti gyakorlat:

d) A tagállam társadalmára vagy biztonságára jelentett veszély [ellenőrzőlista]

kvalifikációs irányelv

- 17. cikk, (1) bekezdés, d) pont

Nemzeti jogszabályok

Ez csak a kiegészítő védelemből való kizárásra alkalmazandó.

- ▶ Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a személy veszélyt jelent az állam társadalmára vagy biztonságára?

A harmadik ország állampolgárait, illetve a hontalan személyeket kizárják a kiegészítő védelemre való jogosultságból, ha nyomós okok vannak annak feltételezésére, hogy veszélyt jelentenek a tartózkodási helyük szerinti tagállam társadalmára vagy biztonságára.

Annak értékeléséhez, hogy ez a kizáró ok alkalmazandó-e vagy sem, a személy múlt- vagy jelenbeli magatartását kell alapul venni, de itt végső soron előrettekintő **kockázatértékelés** történik.

E rendelkezés jellege miatt annak alkalmazása gyakran szükségessé teszi a releváns információkhoz esetlegesen hozzáférő egyéb hatóságok közreműködését.

Nemzeti gyakorlat:

Nemzeti gyakorlat:

Kevésbé súlyos bűncselekmény(ek) elkövetése [ellenőrzőlista]

kvalifikációs irányelv

- 17. cikk, (3) bekezdés

Nemzeti jogszabályok

Nemzeti jogszabályok

Ez csak a kiegészítő védelemből való kizárásra alkalmazandó, és nem kötelező kizárási záradék.

E kizáró ok alkalmazásához a következőket kell bizonyítani:

A kérelmező az előzőekben vizsgáltknál kevésbé súlyos bűncselekmény(ek)e)t követett el.

A cselekmények elkövetésére a kérelmezőnek az érintett tagállamba való befogadása előtt került sor.

A bűncselekmény(ek) az érintett tagállamban szabadságvesztéssel büntetendő(ek) lenn(én)e(k).

A kérelmező kizárólag azért hagyta el a származási országát, hogy elkerülje a bűncselekmények miatti szankciókat.

Mivel ez nem kötelező kizárási záradék, kizárólag akkor lenne alkalmazandó, ha a tagállamok úgy döntenének, hogy átültetik a nemzeti jogszabályaikba. További nemzeti iránymutatások lehetnek érvényben.

Nemzeti gyakorlat:

Nemzeti gyakorlat:

Terrorista jellegű cselekmények [ellenőrzőlista]

A terrorista jellegű cselekmények nem képeznek külön kizáró okot, de a releváns tevékenységek bármelyik ok alapján besorolhatók.

Nincs általánosan elfogadott fogalom meghatározás arra, hogy mi minősül terrorizmusnak. A [terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2002. június 13-i és 2010. november 28-i tanácsi kerethatározatok](#) lépést jelentenek a „terrorista bűncselekmények” fogalom meghatározásának kidolgozásához. A terrorista jellegű konkrét cselekményekre vonatkozóan számos nemzetközi okmányt fogadtak el.

**Terrorista jellegű
cselekményeknek
minősülhetnek
a következők:**

Béke elleni bűncselekmény	Ha agresszív háború megtervezése, előkészítése, kezdeményezése vagy folytatása során követték el.
Háborús bűncselekmény	A polgári lakosság körében rémület keltését célzó cselekményeket, illetve erőszakos fenyegetéseket a nemzetközi humanitárius jog kifejezetten tiltja (I. és II. kiegészítő jegyzőkönyv). Általában azok a cselekmények, amelyek béke idején terrorista jellegűnek minősülnek, ha nemzetközi vagy nem nemzetközi fegyveres konfliktus összefüggésében és ahhoz kapcsolódóan követik el azokat, háborús bűncselekménynek minősülnek.
Emberiség elleni bűncselekmény	Ha egy vagy több mögöttes bűncselekményből tevődik össze, és a polgári lakosság elleni széles körű és szisztematikus támadás keretében követik el.
Súlyos, nem politikai bűncselekmény	A nem politikai elem általában teljesül, mivel a terrorista jellegű cselekmények mindig aránytalannak minősülnek a politikai célkitűzéshez képest, ha a bűncselekmény kellően súlyos. A földrajzi és az időbeli kritériumoknak is teljesülniük kell.
Az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekmények	Ehhez a kizáró okhoz közvetlenül kapcsolódik többek között az ENSZ Biztonsági Tanácsának 2001. évi 1373. és 1377. határozata: „ <i>A terrorcselekmények, illetve a terrorista módszerek és gyakorlatok ellentétesek az Egyesült Nemzetek céljaival és elveivel</i> ”, továbbá: „ <i>a terrorcselekmények tudatos finanszírozása és megtervezése, illetve az arra való felbujtás szintén ellentétes az Egyesült Nemzetek céljaival és elveivel</i> ”. Bizonyos körülmények között a helyesen „terrorcselekménynek” minősülő cselekmények így e kizáró ok hatálya alá tartozhatnak. Általánosan elfogadott, hogy a terrorizmus e rendelkezés alapján történő figyelembevételéhez nemzetközi dimenzióra van szükség.
A tagállam társadalmára vagy biztonságára jelentett veszély	Ha a cselekmények nem teljesítik a fenti kritériumokat, a kérelmező még mindig kizárható a kiegészítő védelemből, ha megállapítást nyer, hogy veszélyt jelent az állam társadalmára és biztonságára.

Ha a kérelmező szerepel a terroristagyanús személyek listáján, vagy jegyzett terroristacsoporttal szövetkezik, ezt arra utaló jelként kell kivizsgálni, hogy a személy összefüggésbe hozható kizárással sújtandó cselekményekkel. A kizárás azonban mindig az egyéni felelősség teljes körű értékelésén alapul. Ez nem jelenti azt, hogy amennyiben a kérelmező személyesen nem vett részt valamely adott terrorcselekményben, nem zárható ki a nemzetközi védelemből.

A terrorista jellegű cselekményekben való érintettséggel gyanúsított kérelmezők ügyeinek intézése tekintetében konkrét nemzeti iránymutatások lehetnek érvényben.

Nemzeti gyakorlat:

--

6.2. Egyéni felelősség [ellenőrzőlista]

Ebben a szakaszban a vizsgálatot végző tisztviselőnek igazolnia kell, hogy léteznek-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a kérelmező az egyéni felelősségét felvető módon áll kapcsolatban a vizsgált, kizárással sújtandó cselekménnyel (cselekményekkel).

A vizsgálatot végző tisztviselő a kérelmező esetleges egyéni felelősségét a cselekmény(ek)ben való érintettségének jellege és mértéke, valamint a cselekmény(ek)hez fűződő tudatállapota alapján értékeli.

Egyéni felelősséget kiváltó magatartás (bűnös tett – *actus reus*)

A magatartás utalhat cselekvésre vagy cselekvés hiányára. A vizsgálatot végző tisztviselőnek továbbá szem előtt kell tartania, hogy fennállhat az egyéni felelősség alapja, ha (nyomós okok alapján feltételezhető, hogy) a kérelmező csak megkísérelte a kizárással sújtandó cselekmény(ek) elkövetését.

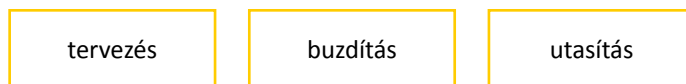
□ Közvetlen elkövetés [ellenőrzőlista]

A vizsgálatot végző tisztviselőnek azokra a bizonyítékokra kell összpontosítania, amelyek szerint a kérelmező tettesként vagy tettestársként követte el a kérdéses, kizárással sújtandó cselekmény(ek)e)t.

Ez általában szükségessé teszi a **szándékot** a magatartás és/vagy a következményei tekintetében, valamint **ismereteket** a magatartás, a következményei és/vagy egyéb releváns körülmények tekintetében. A körülményektől függően az érintett bűncselekmény(ek) fogalom meghatározása tartalmazhat szándéokra és/vagy ismeretekre vonatkozó konkrét követelményeket.

□ Mások kizárandó cselekmény elkövetésére való késztetése [ellenőrzőlista]

Az egyén és a mások által elkövetett cselekmény(ek) között akkor áll fenn kapcsolat, ha a kérelmező magatartása másokat a bűncselekmény elkövetésére késztetett (ösztönzött). Mások bűncselekmény elkövetésére való késztetésének lehetséges formái:

A kérelmező magatartásának **egyértelműen hozzá kell járulnia** más személy(ek) büntetendő cselekményéhez. A vizsgálatot végző tisztviselőnek azonban nem kell bebizonyítania, hogy a kizárással sújtandó cselekmény(ek) nem következett (következtek) volna be a kérelmező részvétele nélkül.

A bűncselekmény(ek)ben való részvétel e formáira vonatkozó szándékkal és tudomással kapcsolatos követelmények akkor kerülnek bizonyításra, ha a kérelmezőnek **szándékában állt** e cselekmény(ek) elkövetésének **kiváltása vagy kényszerítése, vagy tisztában volt annak jelentős valószínűségével**, hogy a bűncselekmény(ek) elkövetése a cselekménye(i) valószínű következménye lesz.

□ Bűnsegély és bűnpártolás [ellenőrzőlista]

A valamely kizárással sújtandó cselekmény más általi elkövetéséhez való jelentős hozzájárulás megnyilvánulhat bűnsegély és bűnpártolás formájában.

A vizsgálatot végző tisztviselő összefüggést állapíthat meg a kizárással sújtandó kérdéses cselekménnyel (cselekményekkel), ha a bizonyítékok szerint a kérelmező:

- **gyakorlati segítséget nyújtott** a kizárással sújtandó cselekmény(ek)hez (például a bűnöző csoport működésének lehetővé tételéhez szükséges fizikai vagy logisztikai támogatás megszervezésével vagy a bűnöző csoport számára pénzeszközök biztosításával);
- ösztönözte a kizárással sújtandó cselekmények mások általi elkövetését vagy **erkölcsi támogatást nyújtott** ehhez a magatartáshoz.

Azt kell megállapítani, hogy a kérelmező magatartása **jelentős hatást** gyakorolt-e a kizárással sújtandó cselekmény(ek) mások általi elkövetésére (például személyek bántalmazása esetén a vizsgálatot végző tisztviselő meg tudja-e állapítani, hogy arra a kérelmező által közölt információk miatt került sor, abban az értelemben, hogy ezek az információk lényegesek voltak a bűncselekmény(ek) elkövetése szempontjából. Nem követelmény azonban annak bizonyítása, hogy a kizárással sújtandó cselekmény elkövetése nem történhetett volna meg a kérelmező magatartása nélkül.

Tekintélynek tartott személyeknek (előjáró, illetve erkölcsi vagy vallási tekintéllyel rendelkező személy stb.) a kizárással sújtandó cselekmény(ek) elkövetésének helyszínén való pusztán jelenléte jelentős legitimáló vagy ösztönző hatást fejthet ki.

Az, hogy erre a részvételi formára sor került-e korábban, mások büntetendő cselekménye során vagy után, vagy attól földrajzilag elkülönülten, nem releváns az egyéni felelősség megállapítása szempontjából, amennyiben megállapítást nyer, hogy a magatartás (a cselekmény vagy annak hiánya) jelentős hatást gyakorolt a bűncselekmény(ek)nek a fő elkövető(k) általi végrehajtására.

Végezetül a kérelmezőnek a vizsgált cselekménnyel/cselekményekkel e részvételi forma alapján történő összefüggésbe hozása érdekében a vizsgálatot végző tisztviselőnek be kell bizonyítania, hogy a kérelmezőnek **tudomása volt arról, hogy a magatartása segíti vagy megkönnyíti** a cselekmény(ek) valószínű elkövetését. Nem szükséges, hogy a bűnsegédnek vagy a bűnpártolónak tudomása legyen az elkövetni szándékozott vagy a ténylegesen elkövetett pontos cselekményről, amennyiben tudomása volt arról, hogy bizonyos számú ilyen cselekmény közül egyet valószínűleg el fognak követni, és az egyiket ténylegesen elkövették. A bűnsegély és a bűnpártolás **nem teszi szükségessé, hogy a személy osztozzon a fő elkövető szándékában.**

□ Társas bűnelkövetés [ellenőrzőlista]

A társas bűnelkövetés a kizárással sújtandó cselekmények mások általi elkövetéséhez való jelentős hozzájárulás egy másik formája.

A társas bűnelkövetés követelményei a következők:

- több személy azonos bűnelkövetési céllal rendelkezik
- jelentősen hozzájárulnak ehhez a közös bűnelkövetési célhoz
- közösen megtervezett bűncselekményre került sor

A társas bűnelkövetés követelménye ezért a bűncselekményeket elkövető személyekkel való pusztán szövetkezésnél többet jelent.

□ Parancsnoki felelősség [ellenőrzőlista]

Figyelmet kell fordítani azokra az egyénekre, akik kizárással sújtandó cselekmény(ek)ben részt vevő alárendelt felett töltöttek be hatalmi pozíciót. Ha a vizsgálatot végző tisztviselő a kérelmező személyes magatartása alapján nem tudja bizonyítani a cselekmény(ek)ért viselendő egyéni felelősséget, ez esetlegesen a „parancsnoki felelősségnek” tudható be. Ez azon a megfontoláson alapul, hogy a hierarchiában vezető pozíciót betöltő személyeket külön felelősség terheli a tényleges irányításuk vagy ellenőrzésük alatt álló személyek magatartásáért.

A következő elemeket kell megállapítani:

- **felettes-alárendelt viszony** fennállása az egyén és a kizárással sújtandó cselekménnyel/cselekményekkel kapcsolatban álló más személy(ek) között:

Az – akár katonai, akár civil hierarchián belüli – hivatalos utasítási lánc megállapítása az egyik, de nem kizárólagos mutató. A vizsgálatot végző tisztviselő felettes-alárendelt viszonyt állapíthat meg, ha a kérelmező a kizárással sújtandó cselekmény(ek) elkövetői felett tényleges irányítást/hatalmat és ellenőrzést gyakorolt.

- nyomós okok vannak annak feltételezésére, hogy a kérelmezőnek **tudomása volt, illetve tudomásának kellett volna lennie**, arról, hogy az alárendeltje kizárással sújtandó cselekmény(ek)e)t követett el vagy szándékozott elkövetni:

A tudomást itt tágran kell értelmezni, beleértve azt is, hogy a kérelmezőnek a pozíciójából fakadóan kellett volna arról tudomással bírnia.

- a kérelmező tartózkodott, **nem előzte meg vagy nem akadályozta meg** a cselekmény(ek) elkövetését és **nem büntette meg** a tetteseket:

A kérelmezőt még ezek ellenére is terhelheti egyéni felelősség abban az esetben, ha megkísérelte, de nem tudta megelőzni vagy megakadályozni a cselekmény(ek) elkövetését, illetve ha nem szabott ki megfelelő büntetést az alárendeltje(i) számára.

Tudatállapot: szándék és ismeretek (bűnös tudat – *mens rea*)

A vizsgálatot végző tisztviselőnek ebben a szakaszban a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján meg kell vizsgálnia, hogy léteznek-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a kérelmezőnek voltak **ismeretei** a kizárással sújtandó cselekmény(ek)ről, és **szándékában** állt részt venni abban (azokban).

Ezen elemek nélkül az egyéni felelősség nem állapítható meg és a kizárási záradékok nem alkalmazhatóak.

□ Ismeretek [ellenőrzőlista]

Az egyéni felelősség tárgyalásakor „ismeretek” alatt általában az értendő, hogy az egyén tudott arról, hogy valamely körülmény fennáll, illetve valamely következmény be fog következni az események szokásos menete során. A vizsgálatot végző tisztviselőnek ezért be kell bizonyítania, hogy nyomós okok vannak annak feltételezésére, hogy a kérelmező mindezzel tisztában volt.

A kizárással sújtandó cselekmény minőségétől függően az „ismeretek” kifejezésnek konkrét körülmények (például népirtás, háborús bűncselekmények) fennállása esetén pontosabb jelentése lehet.

Az egyéni felelősség felmerülését kiváltó különböző magatartásformák szintén szükségessé tehetik az ismeretekkel kapcsolatos konkrét elemek (például késztetés, parancsnoki felelősség) bizonyítását.

A vizsgálatot végző tisztviselő az ismereteket és a tájékozottságot bebizonyíthatja a rendelkezésre álló bizonyítékok – többek között a kérelmező nyilatkozatai – alapján. Körültekintően kell azonban eljárni akkor, ha az ismeretek közvetett bizonyítékokon, például a magatartás bekövetkezésének általános hátterére vonatkozó információkon, az elkövetett kegyetlenségek mértékén, adott régió- vagy országbeli általános jellegén stb. alapulnak. A kérelmező a bűncselekmény elkövetésekor nem feltétlenül tudott a származási országra vonatkozóan rendelkezésre álló információkról.

□ Szándék [ellenőrzőlista]

A szándék két aspektusát kell figyelembe venni:

- ▶ a kérelmező akarattal (szándékosan) bocsátkozott a magatartásba?
- ▶ a kérelmező akarattal (szándékosan) idézte elő a következményt (vagy tudatában volt annak, hogy az események szokásos menete során be fog következni)?

Egyes esetekben a kizárással sújtandó cselekmények minősítése a szándékkal kapcsolatos további elemet tenne szükségessé (például emberiség elleni bűncselekményként „népirtási szándék”, konkrét üldözési szándék).

A bűncselekmény másik személy általi elkövetésében való részvétel egyes módjai nemcsak a saját magatartás vonatkozásában, hanem az adott személy által elkövetett (elkövetendő) bűncselekmény vonatkozásában is szükségessé tesznek szándékot (például a bűncselekmények másik személy általi elkövetésének megtervezése, arra való utasítás vagy kényszerítés, társas bűnelkövetés).

Valamely csoportnak vagy rezsimnek tulajdonított, kizárással sújtandó cselekmények [\[ellenőrzőlista\]](#)

Körültekintően kell eljárni a kizárás olyan kérelmezők tekintetében történő értékelésekor, akik kizárással sújtandó cselekményekben részt vevő csoporttal vagy rezsimmel szövetkeztek.

Az, hogy a kérelmező kapcsolatban áll(t) kizárással sújtandó cselekmény(ek)ért felelős csoporttal vagy rezsimmel, nem mentesíti a vizsgálatot végző tisztviselőt az alól, hogy bebizonyítsa a kérelmező szóban forgó cselekmény(ek)ért fennálló egyéni felelősségét.

Pusztán a bűnöző csoporttal vagy rezsimmel való szövetkezésen alapuló egyéni felelősség nem létezik. A csoport vagy a rezsim jellegétől és kiterjedtségétől, a csoporttal való önkéntes szövetkezéstől, valamint a kérelmezőnek a csoporton belüli pozíciójától, rangjától, tekintélyétől és befolyásától függően elegendő bizonyíték létezhet mind az egyéni felelősség alkalmazandó módjai szerinti „magatartási” követelményekre, mind a kérelmező feltételezhető „tudatállapota”ra. A vizsgálatot végző tisztviselőnek azonban a továbbiakban is meg kell határozni az egyéni felelősség releváns módját, és a tényeket a megfelelő kritériumok fényében kell megvizsgálnia.

A kérelmező aktuális tevékenységein felül a következőket kell figyelembe venni:

□ **A kérelmező csoporttal vagy rezsimmel való szövetkezésének formái** [\[ellenőrzőlista\]](#)

A kérelmező tevékenységein, szerepén és felelősségi körein felül a vizsgálatot végző tisztviselőnek tanulmányoznia kell, hogy a kérelmező pontosan milyen formában szövetkezik vagy szövetkezett a kizárással sújtandó cselekményekben érintett csoporttal vagy rezsimmel (például hivatalos tagság vagy informális szövetkezés útján).

□ **A csoport vagy rezsim tevékenységei és jellege** [\[ellenőrzőlista\]](#)

A vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell vizsgálnia a csoport tevékenységeit és esetleges bűnöző jellegét (például tulajdoníthatók-e a csoportnak kizárással sújtandó cselekmények) arra az időszakra vonatkozóan, amikor a kérelmező a csoporttal szövetkezett vagy szövetkezik.

Az, hogy a csoportot vagy rezsimet az Európai Unió és/vagy a nemzetközi közösség (az ENSZ Biztonsági Tanácsa, a Nemzetközi Büntetőbíróság vizsgálata stb.) elítéli-e (elítélte-e), fontos figyelembe veendő mutató, de önmagában nem meghatározó.

A csoport vagy rezsim politikai, aktivista, hírszerzési stb. irányzatokra való esetleges szétagolódását figyelembe kell venni. Az értékelésnek ezt követően a csoport vagy rezsim azon részére kell összpontosulnia, amellyel a kérelmező közvetlenül szövetkezett.

Az elemzés során azt is figyelembe kell venni, hogy a kérelmezőnek volt-e tudomása a csoport vagy rezsim által elkövetett, kizárással sújtandó cselekményekről.

□ **A csoporttal vagy rezsimmel való szövetkezéskor érvényesülő választási szabadság** [\[ellenőrzőlista\]](#)

A vizsgálatot végző tisztviselőnek az egyéni felelősség bebizonyításához meg kell állapítania, hogy a kérelmező önként:

- **szövetkezett**-e a csoporttal vagy rezsimmel; és/vagy
- **folytatólagosan részt vett**-e a csoportban vagy rezsimben: e tekintetben a vizsgálatot végző tisztviselőnek meg kell vizsgálnia, hogy a kérelmező mennyi ideig szövetkezett a csoporttal vagy rezsimmel, és milyen lehetőségei voltak az abból való kilépésre.

Adott esetben kényszerítéssel kapcsolatos megfontolások is szerepet játszhatnak.

□ A kérelmező pozíciója, rangja, tekintélye és befolyása a csoporton vagy rezsimen belül [ellenőrzőlista]

A kérelmezőnek a csoporton vagy rezsimen belüli pozíciója, rangja, tekintélye és befolyása segítséget nyújt annak megállapításához, hogy a kérelmező képes-e ellenőrzése vagy befolyása alatt tartani a csoport vagy rezsim tevékenységeit.

Az egyéni felelősséget érvénytelenítő okok [ellenőrzőlista]

□ A saját magatartás megértéséhez és ellenőrzéséhez szükséges mentális képesség hiánya [ellenőrzőlista]

Bizonyos okok érvényteleníthetik az egyéni felelősséghez szükséges szubjektív elemet („tudatállapot”).

Szükséges figyelembe venni az alábbi, arra utaló jeleket, hogy a személy nem volt képes megérteni a magatartása jellegét vagy jogellenes mivoltát, illetve nem volt képes ellenőrizni azt:

□ *Mentális betegség vagy rendellenesség* [ellenőrzőlista]

Az a mentális betegség vagy rendellenesség, amely megszünteti a személy azon képességét, hogy fel tudja mérni a magatartása jogellenes mivoltát vagy jellegét, illetve szabályozni tudja, hogy magatartása megfeleljen a törvényeknek, az egyéni felelősséget érvénytelenítő körülmény.

□ *Nem szándékos ittasság* [ellenőrzőlista]

Ez **nem** alkalmazandó az egyéni felelősséget érvénytelenítő okként, ha a személy szándékosan vált ittassá olyan körülmények között, amelyekről tudomása volt, vagy figyelmen kívül hagyta azt a kockázatot, hogy az ittasság következtében valószínűsíthetően olyan magatartást fog folytatni, amely kizárással sújtandó cselekménynek minősül.

□ *Éretlenség* [ellenőrzőlista]

A kizárás nem indokolt olyan kérelmezőt érintő esetekben, aki bűncselekményekben való részvételekor nem érte el a büntetőjogi felelősségre vonhatóság alsó korhatárát. Noha nincs nemzetközi szinten elfogadott alsó korhatár a kizárás alkalmazásához, a Gyermekjogi Bizottság azt javasolja, hogy az államok határozzanak meg egy megfelelő korhatárt. Ez a korhatár – az érzelmi, mentális és szellemi érettség körülményeire tekintettel – nem lehet túl alacsony életkor.

A büntetőjogi felelősség érvénytelenítésének ez az oka akkor is alkalmazandó lehet, ha a kérelmező a bűncselekmények elkövetése idején elérte a büntetőjogi felelősségre vonhatóság alsó korhatárát, de megállapítást nyer, hogy nem érte el a magatartása jellegének vagy jogellenes mivoltának megértéséhez szükséges szellemi, fizikai és/vagy érzelmi érettség szintjét.

Gyermek esetében a kizárás elemzése során figyelembe kell venni bizonyos további megfontolásokat, különösen a gyermek mindenek felett álló érdekéhez kapcsolódó megfontolásokat, a gyermek mentális képességét, illetve azt, hogy képes-e megérteni azokat a cselekményeket – illetve beleegyezni azokba –, amelyek végrehajtására kéri vagy utasítják. A vizsgálatot végző tisztviselőnek továbbá biztosítania kell a szükséges eljárási garanciák bevezetését.

18 év alatti gyermekek akkor vonhatók büntetőjogi felelősségre, ha arra a nemzeti jogszabályoknak megfelelően kerül sor. Ebben a tekintetben a gyermek iskolai végzettségének, tájékozottságának, sebezhetőségének stb. figyelembevételével kell megvizsgálni a gyermek érettségének szintjét.

Az államok többsége előírja azt az életkort (a magatartás idejére vonatkoztatva), amely alatt az egyén semmilyen körülmények között nem zárható ki a nemzetközi védelemből. Ez gyakran egybeesik a büntetőjogi felelősségre vonhatóság alsó korhatárával, amelyről a nemzeti büntetőjog rendelkezik.

Nemzeti gyakorlat:

--

□ Ténybeli tévedés és jogi tévedés [ellenőrzőlista]

A nemzetközi előírások szerint a ténybeli és a jogi tévedés bizonyos körülmények között érvényteleníti az egyéni felelősséget azáltal, hogy érvényteleníti a szükséges mentális elemeket:

- **ténybeli tévedés:** a ténybeli tévedés kizárólag akkor minősül a felelősséget érvénytelenítő oknak, ha érvényteleníti a bűncselekményhez szükséges mentális elemet.
- **jogi tévedés:** az azt illető jogi tévedés, hogy egy adott magatartástípus bűncselekmény-e, kizárólag akkor lehet felelősséget kizáró ok, ha érvényteleníti a bűncselekményhez szükséges mentális elemet, vagy előjárói utasítások védelmével összefüggésben, amennyiben a feltételek teljesülnek.

□ Védekezés [ellenőrzőlista]

Amennyiben nyomós okok vannak annak feltételezésére, hogy a kérelmező követte el a kizárással sújtandó cselekményt, a vizsgálatot végző tisztviselőnek alaposabban meg kell vizsgálnia, hogy alkalmazandók lehetnek-e más olyan körülmények, amelyek érvénytelenítik az egyéni felelősséget.

A vizsgálatot végző tisztviselőnek mérlegelnie kell, hogy a kizárással sújtandó cselekmény(ek) elkövetésekor a kérelmezőnél milyen mértékben állt fenn az alábbiakban meghatározott körülmények bármelyike:

Kényszer [ellenőrzőlista]

Az alábbi feltételeknek **együttesen** kell teljesülniük:

1. A kérelmező magatartásának oka az őt vagy más személyt közvetlenül fenyegető életveszély vagy súlyos testi sértés folyamatos vagy közvetlen veszélye.
 2. A kérelmező szükségszerűen és észszerűen cselekedett e fenyegetés elkerülése érdekében.
 3. A kérelmező nem szándékozott súlyosabb sérülést okozni, mint az, amelynek az elkerülésére törekedett.
-

Önvédelem vagy mások védelmezése (vagy háborús bűncselekmények esetén vagyontárgy védelmezése) [ellenőrzőlista]

Az alábbi feltételeknek **együttesen** kell teljesülniük:

1. A kérelmezővel vagy más személlyel szemben (vagy vagyontárgy ellen) közvetlen és jogellenes erőszak alkalmazása.
2. A kérelmező észszerűen járt el önmaga vagy más személy (vagy vagyontárgy) védelmezése érdekében.
3. A kérelmező magatartása a veszély mértékével arányos volt.

A vagyontárgy védelmezése kizárólag háborús bűncselekmények esetén zárhatja ki a felelősséget. Az alábbi feltételek valamelyikének teljesülnie kell:

- a) a vagyontárgy elengedhetetlen volt a kérelmező vagy más személy túléléséhez; vagy
 - b) a vagyontárgy elengedhetetlen volt egy katonai küldetés teljesítéséhez.
-

Előjárói utasítások [ellenőrzőlista]

Az alábbi feltételeknek **együttesen** kell teljesülniük:

1. A magatartás kormányzat vagy a kérelmező (katonai vagy civil) előjárója által elrendelt utasításon alapult.
 2. A személy jogi kötelezettsége volt, hogy engedelmességen a kérdéses kormányzati vagy előjárói utasításnak.
 3. A személynek nem volt tudomása arról, hogy az utasítás jogellenes; továbbá
 4. Az utasítás nem volt nyilvánvalóan jogellenes (a nemzetközi előírások szerint a kínzás, népi pirtás vagy emberiség elleni bűncselekmények minősülnek nyilvánvalóan jogellenesnek).
-

További megfontolások [\[ellenőrzőlista\]](#)

Az alábbi megfontolásokra a nemzeti gyakorlat irányadó.

Amennyiben nyomós okok vannak annak feltételezésére, hogy a kérelmezőt egyéni felelősség terheli a kizárással sújtandó cselekmény(ek)ért, a vizsgálatot végző tisztviselő – a nemzeti gyakorlattól függően – a továbbiakban is megvizsgálhatja, hogy a kizárás ebben az esetben megfelelne-e a **kizárási záradékok céljainak**. Minél kirívóbb(ak) a kizárással sújtandó cselekmény(ek), az alábbi elemek annál kevésbé relevánsak a jogerős határozat meghozatalakor.

□ **A (más körülmények között) kizárással sújtandó cselekményért letöltött büntetés [\[ellenőrzőlista\]](#)**

A nemzeti gyakorlattól függően a vizsgálatot végző tisztviselő a következők figyelembevételével mérlegelheti, hogy a kérelmező már elegendő büntetést töltött-e le a kizárással sújtandó cselekmény(ek)ért:

- az uniós előírások szerint észszerűnek minősülő időtartamhoz viszonyított **letöltött idő**;
- **az egyén magatartása** a cselekmény(ek)ben való részvétele óta, beleértve a börtönbüntetés idejét is;
- a kérelmező **kifejezésre juttatott-e bűntudatot, nyújtott-e kártérítést és/vagy felelősséget vállalt-e** a cselekmény(ek)ért.

□ **A büntetendő magatartás óta eltelt idő [\[ellenőrzőlista\]](#)**

A vizsgálatot végző tisztviselő figyelembe veheti az érintett bűncselekmény(ek) elévülési idejét, azaz azt, hogy a bűncselekmény(ek)ért már nem folya büntetőeljárás, illetve nem lennének büntetőeljárás alá vonhatóak.

Ez főként a kevésbé súlyos kategóriába eső súlyos bűncselekmények vizsgálatakor lehet releváns, mivel más, kizárással sújtandó cselekményekre – a különös súlyosságuk miatt – nem vonatkozna elévülési idő.

□ **Közkegyelem vagy megbocsátás [\[ellenőrzőlista\]](#)**

A vizsgálatot végző tisztviselőnek azt is figyelembe kell vennie, hogy a kérelmező által elkövetett cselekmény(ek)nél gyakorolható-e közkegyelem vagy megbocsátás.

Ebben az esetben alaposabban meg kell vizsgálni a következőket:

- a közkegyelem vagy megbocsátás az érintett ország állampolgárai **demokratikus akaratának a kifejeződése** volt-e, valamint
- az egyént **más módon felelősségre vonták-e** (például az Igazság és Megbékélés Bizottság elé állítással).

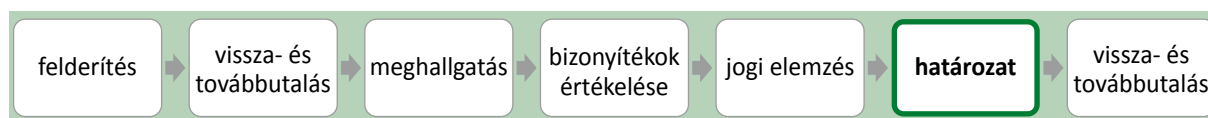
A lehetséges további megfontolások tekintetében rendelkezésre állhatnak nemzeti iránymutatások is.

Nemzeti gyakorlat:

--

7. A határozat kizáráshoz kapcsolódó elemeinek szövegezése

[ellenőrzőlista]

A határozatnak egyértelműen és tárgyilagosan meg kell indokolnia a kérelmezőnek a menekült jogállásból és/vagy a kiegészítő védelemből való kizárását.

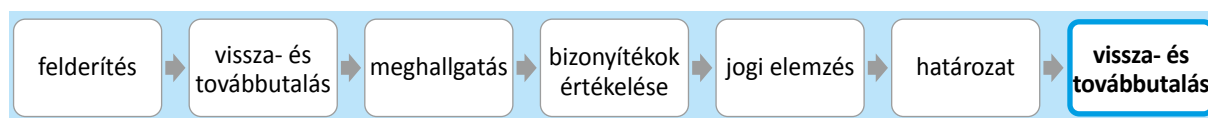
□ Gondoskodjon arról, hogy a határozat különböző részei áttekinthetőek legyenek [ellenőrzőlista]

A határozat áttekinthető felépítése hozzájárul az érvelés és a következtetések egyértelműbbé, átláthatóbbá és tárgyilagosabbá tételéhez. A ténybeli kérdések és a jogi kérdések elkülönítése fontos elem annak bizonyításához, hogy az ügy elbírálása során méltányos és strukturált megközelítést alkalmaztak.

Az alábbiakban javasolt felépítés a fenti iránymutatást tükrözi, és a megfelelő szakaszok tartalmával összefüggésben értelmezendő. Ez nem érinti a határozaton belül annak bizonyítását, hogy a menekült jogállásra vagy kiegészítő védelemre való jogosultság feltételei egyébként teljesülnek:

Ténybeli kérdések	1. A kérelem alapja	<p><i>A határozat első része általában a feltárt lényeges tényeket foglalja össze.</i></p> <p><i>A rendelkezésre álló bizonyítékokat szintén meg kell határozni.</i></p> <p><i>Ez a rész nem tartalmazhat értékelést.</i></p>
	2. A szavahihetőség értékelése	<p><i>A szavahihetőséget (a bizonyítékokat) értékelő rész a feltárt lényeges tényekre és a kapcsolódó bizonyítékokra összpontosít, és azokat a szavahihetőségi mutatók szerint értékeli.</i></p> <p><i>E rész alapján egyértelműnek kell lennie, hogy mely lényeges tények kerültek elfogadásra, illetve elutasításra.</i></p>
Jogi kérdések	3. A kizárással sújtandó cselekmény minősítése	<p><i>Az elfogadott lényeges tények az esetlegesen kizárással sújtandó cselekmény fent vázolt elemek szerinti minősítésének alapját képezik.</i></p>
	4. Egyéni felelősség: <ul style="list-style-type: none"> a) a kérelmező magatartása b) szándék és ismeretek c) az egyéni felelősséget érvénytelenítő körülmények d) további megfontolások (ha alkalmazandó a nemzeti gyakorlat szerint) 	<p><i>A határozat kulcsfontosságú része az egyéni felelősség megállapítása. Minden elemet meg kell vizsgálni: a kérelmező magatartása milyen összefüggésben volt a kizárással sújtandó cselekménnyel (cselekményekkel), megállapításra került-e a cselekmény(ek) fogalom meghatározásában előírt mentális elem (szándék és ismeretek), fennállt-e az egyéni felelősség releváns módja, továbbá esetlegesen alkalmazandók-e az egyéni felelősséget érvénytelenítő körülmények.</i></p> <p><i>A nemzeti gyakorlattól függően további megfontolások alkalmazhatók.</i></p>
	5. Határozat	<p><i>A menekült jogállásból és/vagy a kiegészítő védelemből való kizárás alkalmazása esetén a tagállamok még mindig határozhatnak úgy, hogy humanitárius vagy más okokból tartózkodási helyet/védelmet biztosítanak kizárt személyek részére. A nemzeti rendszertől függően ez a kizárási határozat vagy más jogi aktus részét képezheti.</i></p>

8. Nyomozási és/vagy büntetőeljárás i szakaszba utalás [ellenőrzőlista]

Egy esetleges kizárási ügyben tett megállapításoktól függően (az ügy tényleges kimenetelétől függetlenül) a vizsgálatot végző tisztviselőnek esetlegesen további intézkedéseket kell mérlegelnie. Ilyen intézkedésekre az ügy vizsgálatának bármelyik szakaszában szükség lehet. Ha a megállapítások olyan cselekményekre vonatkoznak, amelyek nyomozás tárgyát képezhetik vagy büntetőeljárás alá vonhatók az érintett tagállamban, azokat mielőbb tovább kell utalni a megfelelő hatóságokhoz.

Még ha a személy kizárására nem is kerül sor, lehet elegendő ok arra, hogy az ügyet a nyomozásért és/vagy büntetőeljárás alá vonásért felelős nemzeti hatóságokhoz utalják.

A nemzeti szabályozásoktól, valamint a nemzetközi jog szerinti kötelezettségektől függően ez szükségessé teheti, hogy az ügygel kapcsolatban összegyűjtött információkat a megfelelő hatóságokhoz, az ügyészséghez, a rendőrséghez és/vagy a biztonsági szolgálatokhoz utalják.

Ezen intézkedések során a vizsgálatot végző tisztviselőnek figyelembe kell vennie **a magánélet védelmére és a titoktartásra** alkalmazandó szabályozásokat, valamint bármely nemzeti rendelkezést.

Nemzeti gyakorlat:

--

EASO gyakorlati útmutató: Kizárás

ELLENŐRZŐLISTÁK

- ▶ *További iránymutatásért kattintson az ellenőrzőlista tételeire.*

1. Mit jelent a kizárás?

Ne feledje:

- A kizárási záradékok alkalmazása kötelező**
- A kizárás célja, hogy megmaradjon a menedékjog intézményének integritása**
 - a nemzetközi védelmet nem érdemlő személyek általi visszaéléssel szemben
 - a súlyos bűncselekményekért történő felelősségre vonás kikerülésével szemben
- A kizáró okok a következők:**
 - béke elleni bűncselekmények, háborús bűncselekmények és emberiség elleni bűncselekmények
 - a menedéket nyújtó ország területén kívül, a személy menekültként történő befogadását megelőzően elkövetett súlyos, nem politikai bűncselekmények
 - az Egyesült Nemzetek elveibe és céljaiba ütköző cselekmények
 - súlyos bűncselekmények (*kizárólag kiegészítő védelem esetén*)
 - a kérelmező veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam társadalmára vagy biztonságára (*kizárólag kiegészítő védelem esetén*)
 - bizonyos körülmények között egyéb bűncselekmények (*kizárólag kiegészítő védelem esetén*)
- A kizárási kritériumok teljesülésének bizonyítási terhe az államra hárul**

2. Esetleges kizárási ügyek felderítése

- Használja a rendelkezésre álló felderítési forrásokat**
- Vegye figyelembe a rendelkezésre álló információkat**
 - tanulmányozza az ügyiratot
 - tanulmányozza a származási országra vonatkozó információkat
- Alkalmazandó-e az alábbi profilok bármelyike?**
 - katona
 - lázadók csoportja
 - milícia
 - rendőrség (vagy a rendőrség adott szakágai)
 - hírszerzési szolgálatok
 - kormánytag
 - köztisztviselő
 - szervezet tagja
 - kapcsolat a fenti kategóriákkal
 - eseménnyel való kapcsolat
 - bűncselekmények

Ne feledje, hogy a relevancia a származási országtól függ.

Ne feledje, hogy ez a lista nem kimerítő jellegű.

3. Vissza- és továbbutalás, eljárási garanciák

- Ha a nemzeti gyakorlatnak megfelelően alkalmazandó, az esetleges kizárási ügyet utalja vissza, illetve tovább**
- Gondoskodjon arról, hogy az alkalmazandó eljárási garanciák érvényesüljenek**
 - adott esetben jogi tanácsadó kijelölése
 - a kérelmező (és/vagy a jogi tanácsadó) tájékoztatása a kizárás mérlegeléséről
 - egyéb konkrét eljárási garanciák

4. A kizárás vizsgálatára irányuló meghallgatás

Felkészülés

- Ne feledkezzen meg a felkészülés jelentőségéről
- Tanulmányozza a vonatkozó nemzeti iránymutatásokat és a vonatkozó ítélkezési gyakorlatot
- Lehetőség szerint határozza meg a kizáráshoz kapcsolódó lényeges tényeket
- Készítsen ügykezelési tervet
- Készüljön fel mentálisan
- Hozzon gyakorlati intézkedéseket
 - mérlegelje, hogy helyénvaló-e másik vizsgálatot végző tisztviselő bevonása
 - biztonsági intézkedések
 - a tolmács kiválasztása
 - a tolmács tájékoztatása
 - további meghallgatás lehetősége

A meghallgatás lefolytatása

- Tájékoztassa a kérelmezőt a nemzeti gyakorlatnak megfelelően
- Gondoskodjon arról, hogy a tolmács magatartása megfelelő legyen
- Órizza meg szakmai hozzáállását
- Alkalmazzon megfelelő meghallgatási technikákat
 - alkalmazkodjon az egyénhez
 - szánjon időt a kapcsolatteremtésre
 - alkalmazza a tölcészerű megközelítést
 - végezzen ellenőrzést és kérjen megerősítést
- Összpontosítson a kérelmező egyéni részvételére: „mi” helyett „én”
- Tisztázza a szavahihetőséggel kapcsolatos kétségeket

5. Bizonyítékok értékelése

- Alkalmazza a „nyomós okok feltételezésére” vonatkozó előírást
- Még abban az esetben is vizsgáljon meg minden releváns körülményt, ha a bizonyítási teher a kérelmezőre hárul
- Vegyen figyelembe néhány sajátosságot
 - annak bizonyítéka, hogy a kérelmező ellen büntetőeljárás folyt a származási országában
 - bizalmas anyagok
 - nyílt források és közösségi média
 - névtelen tanúvallomások

6. Jogi elemzés

6.1. A kizárással sújtandó cselekmények minősítése

- **Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a kérelmező az alábbiak bármelyikével összefüggésbe hozható:**

a)	cselekmény	hátér	szereplő	tárgy	sajátos mentális elem ¹
Béke elleni bűncselekmény	<p><i>Agresszív háború tekintetében:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> □ tervezés □ előkészítés □ kezdeményezés □ lefolytatás □ közös tervben vagy összeesküvésben való részvétel 	<ul style="list-style-type: none"> □ nemzetközi fegyveres konfliktus (államnak vagy államhoz hasonló szervezetnek kell érintettnek lennie) 	<ul style="list-style-type: none"> □ magas hatalmi pozíció 	-	-
Háborús bűncselekmény	<ul style="list-style-type: none"> □ a nemzetközi humanitárius jog olyan súlyos megsértése, amely közvetlenül a nemzetközi büntetőjog (többek között a Római Statútum 8. cikke) alapján von maga után egyéni felelősséget 	<ul style="list-style-type: none"> □ (nemzetközi vagy nem nemzetközi) fegyveres konfliktus fennállása □ kapcsolat (összefüggés) a fegyveres konfliktussal 	<ul style="list-style-type: none"> □ bárki (civil-eket is beleértve) 	<ul style="list-style-type: none"> □ védett személyek/objektumok □ bármi, ha illegális fegyvereket vagy hadviselési módokat alkalmaznak 	<p><i>a következők ismerete:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> □ konfliktus fennállása, valamint □ a megtámadott személy/objektum védett jogállása □ bizonyos háborús bűncselekményekre sajátos mentális elemek alkalmazandók
Emberiség elleni bűncselekmény	<ul style="list-style-type: none"> □ minősített bűncselekmény (alapvetően kegyetlen cselekmény) – lásd a Római Statútum 6. és 7. cikkét 	<p><i>olyan támadás, amely:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> □ a polgári lakosság ellen irányul □ széles körű vagy szisztematikus (helytelen viselkedési minitázat része) 	<ul style="list-style-type: none"> □ bárki (civil-eket is beleértve) 	<ul style="list-style-type: none"> □ polgári lakosság (bizonyos körülmények között ideértve a nem civileket is) □ az emberiség elleni bűncselekmények egyes típusainak konkrét tárgyra kell irányulniuk (pl. népirtás) 	<ul style="list-style-type: none"> □ a támadásról való tudomás □ az emberiség elleni bűncselekmények egyes típusainak konkrét szándékkal kell történniük (pl. üldözés és népirtás)

¹ Bizonyos cselekmények minősítéséhez a kérdéses szándékhoz (a magatartás és/vagy a következmények tekintetében) és ismeretekhez (a magatartás, a következmények és/vagy a releváns körülmények tekintetében) kapcsolódó tudatállapotról vonatkozó általános követelményeken felül más sajátos mentális elem is követelmény lehet.

- **Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a kérelmező az alábbiak bármelyikével összefüggésbe hozható:**

b)	cselekmény	háttér	szereplő	tárgy	sajátos mentális elem¹
Súlyos, nem politikai bűncselekmény (menekült jogállás)	<ul style="list-style-type: none"> □ minősített bűncselekmény – kellően súlyos □ nem politikai (domináns jellemzők vizsgálata) 	<p><i>A bűncselekmény elkövetésének körülményei:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> □ a menedéket nyújtó ország területén kívül □ a menekültként történő befogadás előtt 	bárki	bármi (a bűncselekmény fogalom meghatározásától függően)	A bűncselekménytől függően konkrét követelmények lehetnek alkalmazandók
Súlyos bűncselekmény (kiegészítő védelem)	<ul style="list-style-type: none"> □ minősített bűncselekmény – kellően súlyos 	-	bárki	bármi (a bűncselekmény fogalom meghatározásától függően)	-

- **Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a kérelmező az alábbiak bármelyikével összefüggésbe hozható:**

c)	cselekmény	háttér	szereplő	tárgy	sajátos mentális elem¹
Az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekmények	<ul style="list-style-type: none"> □ az emberi jogok súlyos és tartós megsértése, valamint a nemzetközi közösség által kifejezetten az ENSZ elveibe és céljaiba ütközőként meghatározott cselekmények 	<ul style="list-style-type: none"> □ nemzetközi dimenzió (befolyásolhatja a nemzetközi békét és biztonságot és az államok közötti békés viszonyt) 	<ul style="list-style-type: none"> □ bárki (gyakran magas hatalmi pozícióban lévő személy) 	<ul style="list-style-type: none"> □ a cselekménytől függően sajátos körülmények lehetnek alkalmazandók 	<ul style="list-style-type: none"> □ a cselekménytől függően sajátos körülmények lehetnek alkalmazandók

- **Kizárólag a kiegészítő védelemből való kizárás tekintetében:**
Vannak-e nyomós okok annak feltételezésére, hogy a személy veszélyt jelent az állam társadalmára vagy biztonságára?

- **Kizárólag a kiegészítő védelemből való kizárás tekintetében, és amennyiben a nemzeti jogszabályok szerint alkalmazandó:**

A kérelmező elkövetett-e egyéb kizárási rendelkezések hatályán kívül eső bűncselekmény(eket)?

	cselekmény	háttér	szereplő	tárgy	sajátos mentális elem ¹
Egyéb bűncselekmények, bizonyos körülmények között	<ul style="list-style-type: none"> □ az egyéb kizáró okok hatályán kívül eső egy vagy több bűncselekmény □ szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény(ek), amennyiben azok elkövetésére a tagállamban került volna sor 	<ul style="list-style-type: none"> □ az elkövetésre a tagállamba történő befogadás előtt került sor □ kizárólag azért hagyta el a származási országát, hogy elkerülje a bűncselekmények miatti szankciókat 	<ul style="list-style-type: none"> □ bárki 	-	-

- **Terrorista jellegű cselekmények vizsgálata esetén a fenti elemek alapján mérlegelje, hogy melyik kizáró ok alkalmazandó.**

6.2. Egyéni felelősség

A következők mérlegelésével állapítsa meg, hogy a kérelmező magatartása összefügg-e a kizárással sújtandó cselekménnyel:

- Közvetlen elkövetés:** Közvetlenül a kérelmező követte-e el a kizárással sújtandó cselekményt?
- Mások készítése:** A kérelmező készítetett-e másokat a cselekmény(ek) elkövetésére?
- Bűnsegély és bűnpártolás:** A kérelmező bűnsegélyt nyújtott-e vagy felbujtott-e másokat a cselekmény(ek) elkövetésére?
- Társas bűnelkövetés:** A kérelmező részt vett-e társas bűnelkövetésben?
- Parancsnoki felelősség:** A kérelmezőt terheli-e felelősség az alárendelt(ek) cselekményeiért?

Értékelje a kérelmezőnek a magatartás alatti tudatállapotát:

- Ismeretek
- Szándék

Amennyiben a kérelmező lehetett az elkövető

Szándék a következők tekintetében:

- magatartás és/vagy
- következmények
- *a bűncselekmény fogalmának alkalmazandó meghatározása szerint előírtak*

Ismeretek a következők tekintetében:

- magatartás
- következmények és/vagy
- releváns körülmények
- *a bűncselekmény fogalmának alkalmazandó meghatározása szerint előírtak*

Amennyiben a kérelmező részt vehetett a bűncselekmények mások általi elkövetésében

Szándék a következők tekintetében:

- magatartás és/vagy
- következmények
- *a releváns részvételi módtól függően előírtak szerint*

Ismeretek a következők tekintetében:

- magatartás
- következmények és/vagy
- releváns körülmények
- *a releváns részvételi módtól függően előírtak szerint*

Ha a kizárással sújtandó cselekmények olyan csoportnak vagy rezsimnek tulajdonítandók, amellyel a kérelmező szövetkezett, különösen a következőket mérlegelje:

- a kérelmező tevékenységei
- a kérelmező csoporttal vagy rezsimmel való szövetkezésének formája
- a csoport vagy rezsim tevékenységei és jellege
- a csoporttal vagy rezsimmel szövetkezéskor érvényesülő választási szabadság
- a kérelmező pozíciója, rangja, tekintélye és befolyása a csoporton vagy rezsimen belül

Értékelje, hogy alkalmazandók-e az egyéni felelősséget érvénytelenítő okok:

- A saját magatartás megértéséhez és ellenőrzéséhez szükséges mentális képesség hiánya
 - mentális betegség vagy rendellenesség
 - nem szándékos ittasság
 - éretlenség
- Ténybeli tévedés vagy jogi tévedés
- Védekezés
 - kényszer
 - önvédelem vagy mások védelmezése (vagy háborús bűncselekmények esetén vagyontárgy védelmezése)
 - előljárói utasítások

Ha a nemzeti gyakorlat szerint alkalmazandó, vegyen figyelembe további megfontolásokat:

- a (más körülmények között) kizárással sújtandó cselekményért letöltött büntetés
- a büntetendő magatartás óta eltelt idő
- közkegyelem vagy megbocsátás

7. A határozat kizáráshoz kapcsolódó elemeinek szövegezése

- Gondoskodjon arról, hogy a határozat különböző részei áttekinthetők legyenek:

Ténybeli kérdések:

1. A kérelem alapja – beleértve a rendelkezésre álló bizonyítékokat is
2. A szavahihetőség értékelése – az elfogadott/elutasított lényeges tényekre vonatkozó egyértelmű következtetés

Jogi kérdések:

3. A kizárással sújtandó cselekmény minősítése
4. Egyéni felelősség
 - a) a kérelmező **magatartása**, az egyéni felelősség alkalmazandóként meghatározott módjának egyértelmű azonosításával
 - b) **szándék és ismeretek**, az egyéni felelősség alkalmazandóként meghatározott módjára irányadó kritériumok fényében előírtak szerint
 - c) **az egyéni felelősséget érvénytelenítő körülmények**
 - d) **további megfontolások** (ha alkalmazandó a nemzeti gyakorlat szerint)
5. Határozat

8. Nyomozási és/vagy büntetőeljárás szakszba utalás

- A megállapítások jellegétől függően utalja az ügyet az illetékes hatóságokhoz
Vegye figyelembe a magánélet védelmére és a titoktartásra vonatkozó megfontolásokat.

EASO gyakorlati útmutató: Kizárás

HIVATKOZÁSOK

Ez a szakasz a vizsgálatot végző tisztviselő számára az esetleges kizárási ügyek vizsgálata során releváns jogszabályokat és ítélkezési gyakorlatot ismerteti vázlatosan.

Kvalifikációs irányelv

A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti kizárási záradékok:

A menekült jogállásból való kizárás

A kvalifikációs irányelv 12. cikke

(1) A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy **nem ismerhető el menekültként**, amennyiben az érintett személy(t):

a) a **genfi egyezmény 1. cikkének D. pontja** szerint [...]

b) a tartózkodási helye szerinti ország hatáskörrel rendelkező hatóságai olyan személyként ismerték el, akit **az érintett ország állampolgáraiával megegyező vagy az azokéval egyenértékű jogok és kötelezettségek** illetnek meg.

(2) A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy **nem ismerhető el menekültként**, amennyiben **nyomós okkal feltételezhető**, hogy az érintett személy:

a) **béke elleni, háborús, vagy emberiség elleni**, az ilyen bűncselekményekről rendelkező nemzetközi okmányokban meghatározott **bűncselekményt** követett el;

b) **a menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekültként történő befogadását** – vagyis a menekültként való elismerésen alapuló tartózkodási engedély kiállításának időpontját – **megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt** követett el; a különösen kegyetlen cselekmények akkor is súlyos, nem politikai bűncselekménynek minősíthetők, ha azokat állítólagos politikai célból követték el;

c) **az Egyesült Nemzetek** – az ENSZ Alapokmányának preambulumban, illetve 1. és 2. cikkében meghatározott – **céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben bűnös**.

(3) A (2) bekezdés rendelkezéseit az abban említett bűncselekmények vagy cselekmények **felbujtóira, illetve az azok elkövetésében bármilyen módon részt vevő személyekre** is alkalmazni kell.

A nemzetközi védelemből való kizárás

A kvalifikációs irányelv 17. cikke

(1) A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy **nem ismerhető el kiegészítő védelemre jogosultként, amennyiben nyomós okkal feltételezhető**, hogy az érintett személy:

a) **béke elleni, háborús, vagy emberiség elleni**, az ilyen bűncselekményekről rendelkező nemzetközi okmányokban meghatározott **bűncselekményt** követett el;

b) **súlyos bűncselekményt** követett el;

c) **az Egyesült Nemzetek** – az ENSZ Alapokmányának preambulumban, illetve 1. és 2. cikkében meghatározott – **céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben bűnös**;

d) **veszélyt jelent** a tartózkodási helye szerinti tagállam **társadalmára vagy biztonságára**.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit az abban említett bűncselekmények vagy cselekmények **felbujtóira, illetve az azok elkövetésében bármilyen módon részt vevő személyekre** is alkalmazni kell.

(3) A tagállamok **kizárhatják** a harmadik ország állampolgárát, illetve a hontalan személyt a kiegészítő védelemre jogosultak köréből, amennyiben az érintett személy az érintett tagállamba történő **befogadását megelőzően egy vagy több, az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó olyan bűncselekményt követett el, amely** az érintett tagállamban történő elkövetés esetén **szabadságvesztéssel lenne büntetendő**, és amennyiben a **kérelmező csak az e bűncselekmény elkövetésével járó büntetés elkerülése érdekében hagyta el származási országát**.

Vissza az [Útmutatóhoz](#).

Rövidítések és hasznos linkek

- **EJEB** – Az Emberi Jogok Európai Bírósága
 - [Az EJEB-ről](#)
 - [Ítélezési gyakorlat](#)
- **EUB** – Az Európai Unió Bírósága
 - [Az EUB-ről](#)
 - [Ítélezési gyakorlat](#)
- **ICTR** – Ruandai Nemzetközi Törvényszék
 - [Az ICTR-ről](#)
 - [Ítélezési gyakorlat](#)
- **ICTY** – a volt Jugoszláviával foglalkozó nemzetközi büntetőtörvényszék
 - [Az ICTY-ről](#)
 - [Ítélezési gyakorlat](#)
- **NB** – Nemzetközi Bíróság
 - [Az NB-ről](#)
 - [Ítélezési gyakorlat](#)
- **QD** – kvalifikációs irányelv
 - [A kvalifikációs irányelv szövege](#)
- **Római Statútum** – A Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútuma
 - [A Római Statútum szövege](#)
- **SCSL** – Sierra Leone-i Különleges Bíróság
 - [Az SCSL-ről](#)
 - [Ítélezési gyakorlat](#)

A jogi hivatkozások és az ítélkezési gyakorlat ezen áttekintésének nem célja, hogy kimerítő hivatkozási eszköz legyen. Mindössze arra szolgál, hogy gyakorlati útmutatást biztosítson a vizsgálatot végző tisztviselő számára a legrelevánsabb rendelkezések és ítélkezési gyakorlat közül néhányának a megjelölésével.

Az alábbi hivatkozások témakörök szerint kerültek csoportosításra.

Bizonyítékok értékelése

Bizonyítási teher

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
A kvalifikációs irányelv 4. cikke A kvalifikációs irányelv 12. cikke A kvalifikációs irányelv 17. cikke	<ul style="list-style-type: none"> ■ EUB, a C-57/09. és C-101/09. sz., B és D egyesített ügyekben 2010. november 9-én hozott ítélet (EU:C:2010:661) 95. pontja.

Bizonyítási küszöb

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
A kvalifikációs irányelv 4. cikke A kvalifikációs irányelv 12. cikke A kvalifikációs irányelv 17. cikke	<ul style="list-style-type: none"> ■ EUB, a C-57/09. és C-101/09. sz., B és D egyesített ügyekben 2010. november 9-én hozott ítélet (EU:C:2010:661) 87. pontja. ■ Supreme Court (Egyesült Királyság), JS kontra Secretary of State for the Home Department, 2010. március 17., 39. pont. ■ Supreme Court (Egyesült Királyság), Al-Sirri kontra Secretary of State for the Home Department, 2012. november 21., 69–75. pont. ■ Court of Appeal (Anglia és Wales), AN (Afghanistan kontra Secretary of State for the Home Department), [2015], EWCA ■ Supreme Court of Canada, Ezokola kontra Kanada (Minister of Citizenship and Immigration), 2013 SCC 40, [2013] 2 S.C.R. 678, Bevezetés ■ Supreme Court of Canada, Pushpanathan kontra Kanada (Minister of Citizenship and Immigration), [1998] 1 S.C.R. 982. ■ Administrative Appeals Tribunal (Ausztrália), SRYYY kontra Minister for Immigration and Multicultural Affairs, [2006] AATA 320, 2006. április 5., 52–62. pont.

A kizárással sújtandó cselekmények minősítése

Béke elleni bűncselekmény

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A Genfi Egyezmény 1. cikke F. pontjának a) alpontja</p> <p>A kvalifikációs irányelv 12. cikke (2) bekezdésének a) pontja</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikke (1) bekezdésének a) pontja</p> <p>A Római Statútum 8a. cikke</p> <p>A Nemzetközi Katonai Törvényszék 1945. évi Alapokmányának (Londoni Alapokmány) 6. cikke</p>	<ul style="list-style-type: none"> Federal Court of Canada, Hinzman kontra Canada (Minister of Citizenship and Immigration) (F.C.), 2006 FC 420; [2007] 1 F.C.R. 561, Kanada: Federal Court, 2006. március 31., 141–142. és 155–160. pont.

Háborús bűncselekmény

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A Genfi Egyezmény 1. cikke F. pontjának a) alpontja</p> <p>A kvalifikációs irányelv 12. cikke (2) bekezdésének a) pontja</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikke (1) bekezdésének a) pontja</p> <p>A Római Statútum 8. cikke</p> <p>Az 1949. évi Genfi Egyezmények, valamint az I. kiegészítő jegyzőkönyv, az 1949. évi Genfi Egyezmények közös 3. cikkének súlyos jogsértésekre vonatkozó rendelkezései a II. kiegészítő jegyzőkönyv 4., 13. és 16. cikke</p>	<ul style="list-style-type: none"> ICTY, az IT-94-1. sz., Államügyész kontra Duško Tadić ügyben (a Fellebbviteli Kollégium által) 1995. október 2-án (a védelem által felhozott előzetes kifogás alapján) hozott ítélet 128–134. pontja

Emberiség elleni bűncselekmény

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A Genfi Egyezmény 1. cikke F. pontjának a) alpontja</p> <p>A kvalifikációs irányelv 12. cikke (2) bekezdésének a) pontja</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikke (1) bekezdésének a) pontja</p> <p>A Római Statútum 6. cikke</p> <p>A Római Statútum 7. cikke</p> <p>ICTY, 5. cikk</p> <p>ICTR, 3. cikk</p> <p>A népirtás büntettének megelőzéséről és megbüntetéséről szóló 1948. évi egyezmény</p>	<ul style="list-style-type: none"> NB, A népirtás büntettének megelőzéséről és megbüntetéséről szóló egyezmény alkalmazása (Bosznia és Hercegovina kontra Szerbia és Montenegró), 2007. február 26., 299., 319. pont ICTY, az IT-05-88-T. sz., Popović és társai ügyben (az Elsőfokú Kollégium által) 2010. június 10-én hozott ítélet 809–832. pontja ICTY, az IT-95-14-A. sz., Államügyész kontra Blaškić ügyben (a Fellebbviteli Kollégium által) 2004. július 29-én hozott ítélet 96–102. pontja ICTR, az ICTR-99-52-A. sz., Államügyész kontra Nahimana és társai ügyben (a Fellebbviteli Kollégium által) 2007. november 28-án hozott ítélet 915–924. pontja ICTR, az ICTR-96-4-T. sz., Államügyész kontra Jean-Paul Akayesu ügyben (az 1. Elsőfokú Kollégium által) 1998. szeptember 2-án hozott ítélet 500–509., 521. és 579. pontja. Court of Appeal (Anglia és Wales), AA-R (Irán) kontra Secretary of State for the Home Department, [2013] EWCA Civ 835 Administrative Appeals Tribunal (Ausztrália), SRYYY kontra Minister for Immigration and Multicultural Affairs, [2006] AATA 320, 2006. április 5.

Súlyos (nem politikai) bűncselekmény

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A Genfi Egyezmény 1. cikke F. pontjának b) alpontja</p> <p>A kvalifikációs irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontja</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikke (1) bekezdésének b) pontja</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ EUB, a H. T. kontra Land Baden-Württemberg ügyben 2015. június 24-én hozott ítélet (EU:C:2015:413) ■ Upper Tribunal (Egyesült Királyság) (Asylum and Immigration Chamber), AH (1. cikk F. pont b) alpont), [2013] UKUT 00382 ■ House of Lords Judicial Committee (Egyesült Királyság), T kontra Secretary of State for the Home Department, [1996] 2 All ER 865, 1996. május 22. ■ Supreme Court of Canada, Febles kontra Minister of Citizenship and Immigration, 2014, SCC 68 ■ Court of Appeal (Új-Zéland), S kontra Refugee Status Appeals Authority, CA262/97, 1998. április 2.

Az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekmények

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A Genfi Egyezmény 1. cikke F. pontjának c) alpontja</p> <p>A kvalifikációs irányelv 12. cikke (2) bekezdésének c) pontja</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikke (1) bekezdésének c) pontja</p> <p>Az ENSZ Alapokmánya</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ EUB, a C-57/09. és C-101/09. sz., B és D egyesített ügyekben 2010. november 9-én hozott ítélet (EU:C:2010:661) 79–99. pontja ■ Supreme Court (Egyesült Királyság), Al-Sirri kontra Secretary of State for the Home Department, 2012. november 21. ■ Cour nationale du droit d’asile (Franciaország), SR, 611731., 2008. június 27. ■ Cour nationale du droit d’asile (Franciaország), S. úr, 11016153. sz., 2014. július 15.

A tagállam társadalmára vagy biztonságára jelentett veszély

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A kvalifikációs irányelv 17. cikke (1) bekezdésének d) pontja</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cour nationale du droit d’asile (Franciaország), A. úr, 10014511. sz. ügyben 2012. június 29-én hozott ítélet ■ Cour nationale du droit d’asile (Franciaország), M. úr, 10018884. sz. ügyben 2012. szeptember 20-án hozott ítélet ■ Cour nationale du droit d’asile (Franciaország), R. úr, 10014066. sz. ügyben 2011. április 21-én hozott ítélet ■ Cour nationale du droit d’asile (Franciaország), B. úr, 10005048. sz. ügyben 2013. február 15-én hozott ítélet ■ Commission de recours des réfugiés (Franciaország), 2006. február 1-jei határozat, O. asszony, 533907 sz.

Terrorista jellegű cselekmények

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>Az I. kiegészítő jegyzőkönyv 51. cikkének (2) bekezdése</p> <p>A II. kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikke (2) bekezdésének d) pontja és 13. cikkének (2) bekezdése</p> <p>A Tanács 2002/475/IB kerethatározata (2002. június 13.) a terrorizmus elleni küzdelemről</p> <p>A Tanács 2008/919/IB kerethatározata (2008. november 28.) a terrorizmus elleni küzdelemről szóló 2002/475/IB kerethatározat módosításáról</p> <p>A terrorizmussal kapcsolatos nemzetközi egyezmények és jegyzőkönyvek (kattintson ide)</p> <p>Az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1373 (2001) határozata [a nemzetközi békét és biztonságot veszélyeztető terrorista cselekményekről], 2001. szeptember 28., S/RES/1373 (2001)</p> <p>Az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1566 (2004) határozata a nemzetközi békét és biztonságot veszélyeztető terrorista cselekményekről, 2004. október 8., S/RES/1566 (2004)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ EUB, a C-57/09. és C-101/09. sz., B és D egyesített ügyekben 2010. november 9-én hozott ítélet (EU:C:2010:661) ■ EUB, a C-550/09. sz., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof kontra. E és F, ügyben 2010. június 29-én hozott ítélet 61–62. pontja ■ Cour nationale du droit d’asile (Franciaország), S. úr, 11016153. sz., 2014. július 15. ■ Cour nationale du droit d’asile (Franciaország), SR, 611731., 2008. június 27.

Egyéni felelősség

Általános szempontok

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A kvalifikációs irányelv 12. cikke</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikke</p> <p>A Római Statútum 25., 28., 30–33. cikke</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ EUB, a C-57/09. és C-101/09. sz., B és D egyesített ügyekben 2010. november 9-én hozott ítélet (EU:C:2010:661) ■ Supreme Court (Egyesült Királyság), JS kontra Secretary of State for the Home Department, 55. pont ■ Supreme Court of Canada, Ezokola kontra Canada (Citizenship and Immigration), 201, Bevezetés

Az egyéni felelősség módozatai

Kizárandó cselekmény elkövetése

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A kvalifikációs irányelv 12. cikkének (3) bekezdése</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikkének (2) bekezdése</p> <p>A Római Statútum 25. cikke (3) bekezdésének a) pontja</p> <p>A Római Statútum 30. cikke</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, az IT-98-30/1-T. sz., Államügyész kontra Miroslav Kvočka és társai ügyben hozott elsőfokú ítélet (2001) 243. pontja ■ ICTY, az IT-98-30/1-T. sz., Államügyész kontra Miroslav Kvočka és társai ügyben hozott elsőfokú ítélet (2001) 251. pontja ■ ICTY, az IT-94-1. sz., Államügyész kontra Duško Tadić ügyben (a Fellebbviteli Kollégium által) 1995. október 2-án (a védelem által felhozott előzetes kifogás alapján) hozott ítélet 188. pontja

Mások általi elkövetés kényszerítése

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A kvalifikációs irányelv 12. cikkének (3) bekezdése</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikkének (2) bekezdése</p> <p>A Római Statútum 25. cikke (3) bekezdésének b) pontja</p> <p>A Római Statútum 25. cikke (3) bekezdésének e) pontja</p> <p>A Római Statútum 30. cikke</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, az IT-04-82-A. sz., Államügyész kontra Boškoski és Tarčulovski ügyben 2010. május 19-én hozott fellebbviteli ítélet 125. pontja ■ ICTY, az IT-95-14/2-A. sz., Államügyész kontra Dario Kordić, Mario Čerkez ügyben 2004. december 17-én hozott fellebbviteli ítélet 27. pontja ■ ICTY, az IT-98-30/1-T. sz., Államügyész kontra Miroslav Kvočka és társai ügyben hozott elsőfokú ítélet (2001) 252. pontja ■ ICTR, az ICTR-99-52-A. sz., Államügyész kontra Nahimana és társai ügyben (a Fellebbviteli Kollégium által) 2007. november 28-án hozott ítélet 440., 479., 482. pontja ■ ICTR, az ICTR-99-54A-A, Jean de Dieu Kamuhanda kontra Államügyész ügyben 2005. szeptember 19-én hozott fellebbviteli ítélet 593. pontja ■ SCSL, az SCSL-2004-16-A, The Prosecutor of the Special Court kontra Alex Tamba Brima, Brima Bazzy Kamara, Santigie Borbor Kanu (az AFRC vádlott) ügyben 2008. február 22-én hozott ítélet 301. pontja

Bűnsegély és felbujtás

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A kvalifikációs irányelv 12. cikkének (3) bekezdése</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikkének (2) bekezdése</p> <p>A Római Statútum 25. cikke (3) bekezdésének c) pontja</p> <p>A Római Statútum 30. cikke</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTR, az IT-95-13/1. sz., Államügyész kontra Mrksic és társai ügyben 2009. május 5-én hozott fellebbviteli ítélet 49., 145–159. pontja ■ ICTY, az IT-98-32-A. sz., Államügyész kontra Mitar Vasiljević ügyben 2004. február 25-én hozott fellebbviteli ítélet 102. pontja ■ ICTY, az IT-98-30/1-T. sz., Államügyész kontra Miroslav Kvočka és társai ügyben hozott elsőfokú ítélet (2001) 253–256. pontja ■ ICTY, az IT-94-1A. sz., Államügyész kontra Duško Tadić ügyben (a Fellebbviteli Kollégium által) 1999. július 15-én hozott ítélet 229. pontja ■ ICTR, az ICTR-2001-70-A. sz., Rukundo kontra Államügyész ügyben 2010. október 20-án hozott fellebbviteli ítélet 52. pontja ■ ICTR, az ICTR-05-88-A. sz., Kalimanzira kontra Államügyész ügyben 2010. október 20-án hozott fellebbviteli ítélet 220. pontja ■ ICTR, az ICTR-99-52-A. sz., Államügyész kontra Nahimana és társai ügyben (a Fellebbviteli Kollégium által) 2007. november 28-án hozott ítélet 482. pontja ■ ICTR, az ICTR-96-4-T. sz., Államügyész kontra Jean-Paul Akayesu ügyben (az 1. Elsőfokú Kollégium által) 1998. szeptember 2-án hozott ítélet 484., 545. pontja ■ SCSL, az SCSL-04-14-A. sz., Államügyész kontra Moinina Fofana, Allieu Kondewa (a CDF vádlott) ügyben 2008. május 28-án hozott fellebbviteli ítélet 72. pontja ■ Upper Tribunal (Egyesült Királyság), MT (az 1. cikk F. pontjának a) alpontja – bűnsegély és felbujtás) Zimbabwe kontra Secretary of State for the Home Department,[2012] UKUT 00015(IAC)

Társas bűnelkövetés

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A kvalifikációs irányelv 12. cikkének (3) bekezdése</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikkének (2) bekezdése</p> <p>A Római Statútum 25. cikke (3) bekezdésének d) pontja</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, az IT-99-36. sz., Államügyész kontra Radoslav Brđjanin ügyben 2007. április 3-án fellebbezés alapján hozott ítélet ■ ICTY, az IT-98-30/1-T. sz., Államügyész kontra Miroslav Kvočka és társai ügyben hozott elsőfokú ítélet (2001) 265–312. pontja ■ ICTY, az IT-94-1-A. sz., Államügyész kontra Duško Tadić ügyben 1999. július 15-én hozott fellebbviteli ítélet 190–191., 195–196., 202–204., 220., 227. pontja ■ Upper Tribunal (Egyesült Királyság), MT (az 1. cikk F. pontjának a) alpontja – bűnsegély és felbujtás) Zimbabwe kontra Secretary of State for the Home Department,[2012] UKUT 00015(IAC)

Parancsnoki felelősség

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A kvalifikációs irányelv 12. cikkének (3) bekezdése</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikkének (2) bekezdése</p> <p>A Római Statútum 28. cikke</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, az IT-03-68-A. sz., Államügyész kontra Naser Orić ügyben fellebbezés alapján 2008. július 3-án hozott ítélet 18., 20., 177. pontja ■ ICTY, az IT-98-30/1-T. sz., Államügyész kontra Miroslav Kvočka és társai ügyben hozott elsőfokú ítélet (2001) 313–314. pontja ■ ICTY, az IT-95-14-T. sz., Államügyész kontra Tihomir Blaškić ügyben 2000. március 3-án hozott elsőfokú ítélet 41., 42., 67. pontja ■ ICTR, az ICTR-97-20-T. sz., Államügyész kontra Laurent Semanza ügyben (az ICTR Trial Chamber III által) 2003. május 15-én hozott ítélet 401–402. pontja

Tudatállapot (szándék és ismeretek)

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A Római Statútum 30. cikke</p> <p>A Római Statútum 32. cikke</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, az IT-02-60-A. sz., Államügyész kontra Vidoje Blagojević és Dragan Jokić ügyben 2007. május 9-én hozott ítélet 127. pontja ■ ICTY, az IT-98-32-T. sz., Államügyész kontra Mitar Vasiljević ügyben 2002. november 29-én hozott elsőfokú ítélet 71. pontja ■ ICTY, az IT-98-30/1-T. sz., Államügyész kontra Miroslav Kvočka és társai ügyben hozott elsőfokú ítélet (2001) 255. pontja ■ ICTY, az IT-95-14-T. sz., Államügyész kontra Tihomir Blaškić ügyben 2000. március 3-án hozott elsőfokú ítélet 286. pontja ■ ICTY, az IT-95-17/1. sz., Államügyész kontra Anto Furundzija ügyben 1998. december 10-én hozott elsőfokú ítélet 246. pontja ■ ICTR, az ICTR-96-4-T. sz., Államügyész kontra Jean-Paul Akayesu ügyben (az 1. Elsőfokú Kollégium által) 1998. szeptember 2-án hozott ítélet 523. pontja

Valamely csoportnak vagy rezsimnek tulajdonított, kizárással sújtandó cselekmények

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A kvalifikációs irányelv 12. cikke</p> <p>A kvalifikációs irányelv 17. cikke</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ EUB, a C-57/09. és C-101/09. sz., B és D egyesített ügyekben 2010. november 9-én hozott ítélet (EU:C:2010:661) 88–98. pontja ■ ICTY, az IT-97-24-T. sz., Államügyész kontra Milomir Stakić ügyben 2003. július 31-én hozott elsőfokú ítélet 433. pontja

Az egyéni felelősséget érvénytelenítő okok**A saját magatartás megértéséhez és ellenőrzéséhez szükséges mentális képesség**

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
<p>A Római Statútum 31. cikkének a) és b) pontja</p> <p>A gyermek jogairól szóló egyezmény 40. cikkének (3) bekezdése</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTR, az ICTR-96-4-T. sz., Államügyész kontra Jean-Paul Akayesu ügyben (az 1. Elsőfokú Kollégium által) 1998. szeptember 2-án hozott ítélet 523. pontja

Kényszer

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
A Római Statútum 31. cikkének d) pontja A Római Statútum 33. cikke	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, az IT-96-22-A. sz., Államügyész kontra Dragan Erdemović, ügyben 1997. október 7-én hozott fellebbviteli ítélet 19. pontja ■ Upper Tribunal (Egyesült Királyság), AB (az 1. cikk F. pontjának a) alpontja – védekezés - kényszer) Irán [2016] UKUT 00376 (IAC)

Önvédelem és mások védelmezése

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
A Római Statútum 31. cikke (1) bekezdésének c) pontja	<ul style="list-style-type: none"> ■ Administrative Appeals Tribunal (Ausztrália), 2010. június 16-i ítélet, Re YYMT és FRFJ (2010), 115 ALD 590

Előjárói utasítások

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
A Római Statútum 33. cikke	<ul style="list-style-type: none"> ■ ICTY, az IT-96-22-A. sz., Államügyész kontra Dragan Erdemović, ügyben 1997. október 7-én hozott fellebbviteli ítélet

További megfontolások

Jogi hivatkozások	Ítélezési gyakorlat
A Római Statútum 29. cikke	<ul style="list-style-type: none"> ■ EUB, a C-57/09. és C-101/09. sz., B és D egyesített ügyekben 2010. november 9-én hozott ítélet (EU:C:2010:661) 103–105. pontja ■ Upper Tribunal (Egyesült Királyság) (Asylum and Immigration Chamber), AH (1. cikk F. pont b) alpont), [2013] UKUT 00382

Egyéb források

Az EASO „A kizárás igazságügyi vizsgálata: a (2011/95/EU) kvalifikációs irányelv 12. és 17. cikke a bíróságok és törvényszékek tagjainak szakmai fejlődését szolgáló EASO-sorozat részét képezi, és igazságügyi szempontból átfogó képet nyújt a kizárási záradékokról.

A [Nemzetközi Büntetőbíróság honlapján](#) hozzáférhető a nemzetközi bűncselekményekkel kapcsolatos nemzetközi okmányokat, valamint nemzetközi és nemzeti ítélkezési gyakorlatot tartalmazó nagy adatbázis. A vizsgálatot végző tisztviselők számára hasznos lehet a bűncselekmények elemeivel foglalkozó [ICC Legal Tools](#).

Az ENSZ menekültügyi főbiztosa (UNHCR) által kiadott releváns anyagok:

- ▶ [Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees \(IV. fejezet\);](#)
- ▶ [Background Note on the Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees](#)
- ▶ [Guidelines on international protection: Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees](#)
- ▶ [Guidelines on International Protection: Child Asylum Claims under Articles 1\(A\)2 and 1\(F\) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees](#)

A nemzetközi humanitárius joggal, valamint a nemzetközi vagy a nem nemzetközi konfliktusokra irányadó jogszabályokkal és magatartásokkal kapcsolatos kérdésekben a [Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának \(ICRC\)](#) honlapja releváns forrás lehet.

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ AZ EURÓPAI UNIÓ KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- egy példány:
az EU Bookshopból (<http://bookshop.europa.eu>);
- több példány, valamint plakátok/térképek rendelése:
az Európai Unió képviselőitől (http://ec.europa.eu/represent_hu.htm);
a harmadik országok delegációjától (http://eeas.europa.eu/delegations/index_hu.htm);
a Europe Direct szolgáltatáson keresztül (http://europa.eu/europedirect/index_hu.htm)
vagy a 00 800 6 7 8 9 10 11 telefonszám tárcsázásával (ingyenesen hívható az EU egész területéről) (*).

(*). A legtöbb hívás és a megadott információk ingyenesek (noha egyes mobiltelefon-szolgáltatókon keresztül, telefonfűlkéből és hotelekből a számot csak díjfizetés ellenében lehet hívni).

Megvásárolható kiadványok:

- az EU Bookshopból (<http://bookshop.europa.eu>).

Kiadóhivatal